პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოსა და საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОМУНИСТИ— ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА ГРУЗИНСКОЙ ССР И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

№ 193 (14797)

19 აგვისტო
ოთხშაბათი
1970
ფასი 2 კაპ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

სკკპ XXIV ყრილობის, საბჭოთა საქართველოსა და საქართველოს კომუნისტური პარტიის 50 წლისთავის შესახვედრად

სამეურნეო რეფორმა და ეკონომიური სამსახური

ჩვენი რესპუბლიკის სამრეწველო საწარმოებში დიდი ენთუზიაზმით ემზადებიან სკკპ XXIV ყრილობის, საბჭოთა საქართველოსა და საქართველოს კომპარტიის 50 წლისთავის ღირსეულად შეხვედრისათვის. ფაბრიკებისა და ქარხნების, მაღაროებისა და შახტების, მშენებლობებისა და ტრანსპორტის მშრომელებმა ამ დიდი თარიღების აღსანიშნავად იკისრეს გადიდებული ვალდებულებები, რომლებშიც, გეგმის ვადამდე შესრულებასთან ერთად, მთავარ მუხლად შეტანილია წარმოების ეფექტიანობის ამაღლება, შრომის ნაყოფიერების გადიდება, არსებულ საწარმოო ფართობზე მეტი პროდუქციის გამოშვება, დანახარჯების შემცირება.

ნაკისრი ვალდებულებების შესრულებაში დიდი დახმარების გაწევა შეუძლიათ საწარმოთა ეკონომიურ სამსახურებს. კარგად მოწყობილი ეკონომიური სამსახური ტონს იძლევა ყველაფერში, რასაც საწარმოს კოლექტივი აკეთებს ეფექტიანობის გასაუმჯობესებლად. სხვანაირად არ შეიძლება. ეკონომისტების და საერთოდ აღრიცხვის მუშაკების ყურადღების ცენტრშია უზარმაზარი მატერიალური დოვლათი, რაც ხალხის შრომით იქმნება. ისინი ზუსტად აღრიცხავენ სამრეწველო საწარმოთა მთელ საქმიანობას. ეკონომიური ბერკეტის საშუალებით ზემოქმედებას ახდენენ წარმოების მუშაობაზე, ხელს უწყობენ სახელმწიფო გეგმების შესრულებას.

ამ პროფესიის მუშაკებს თვალსაჩინო ადგილი უჭირავთ საყოველთაო-სახალხო ბრძოლაში ხუთწლედის ვადამდე განხორციელებისათვის. მათ კარგად ესმით, რომ წარმოების ეფექტიანობის ამაღლება ნიშნავს ტექნიკური პროგრესის საფუძველზე დავაჩქაროთ შრომის ნაყოფიერების ზრდის ტემპი, უფრო სრულად გამოვიყენოთ საწარმოო ფონდები და კაპიტალური დაბანდებანი, განუხრელად სრულვყოთ პროდუქციის ხარისხი, განვახორციელოთ მომჭირნეობის უმკაცრესი რეჟიმი.

განსაკუთრებით აამაღლა ეკონომიური სამსახურის მნიშვნელობა დაგეგმვისა და ეკონომიური სტიმულირების ახალმა მეთოდმა. იქ, სადაც ეკონომიური სამსახური მოწოდების სიმაღლეზე დგას, საწარმოთა კოლექტივებმა უკვე იგემეს ახალი სისტემით მუშაობის სიკეთე. ამაღლდა რენტაბელობა, გამდიდრდა საწარმოს გაფართოების, მუშათა შრომისა და ყოფაცხოვრების გაუმჯობესების ეკონომიური სტიმულირების ფონდები. გაიზარდა პროდუქციის გამოშვების მოცულობა არსებულ საწარმოო ფართობებზე. მიმდინარე წლის პირველ ნახევარში რესპუბლიკაში ახალი სისტემით მუშაობდა 800-ზე მეტი სამრეწველო საწარმო, რომლებმაც გამოუშვეს მთელი პროდუქციის 84 პროცენტი და მიიღეს 83 პროცენტი მოგება.

ბევრი საწარმოს ეკონომიურმა სამსახურმა ისწავლა მანეთით კონტროლი, სისტემატურად უკეთებს ღრმა ანალიზს გაწეულ მუშაობას, გარღვევების შემთხვევაში საკითხს აყენებს საწარმოს ხელმძღვანელობის წინაშე, დროულად სახავს ტექნიკურ-ეკონომიური მაჩვენებლების შემდგომი გაუმჯობესების ღონისძიებებს და სასურველ შედეგებსაც აღწევს.

ასე იქცევიან ქუთაისის სატრიკოტაჟო ფაბრიკაში. საწარმოში წლის პირველ ნახევარში ძირითადი ფონდების ყოველ ერთ მანეთზე მოგებამ 4 მანეთი და 55 კაპიკი შეადგინა, რაც თითქმის ერთიორად აღემატება გასული წლის შესაბამის პერიოდში მიღწეულ დონეს. მოგებისა და რენტაბელობის დონის ასეთი მატება განაპირობა დაგეგმვისა და ეკონომიური სტიმულირების ახალმა სისტემამ. მაგრამ ეკონომიური სამსახურის მუშაკები ამას როდი დასჯერდნენ. ისინი ახალ რეზერვებს ეძებენ. ფაბრიკა 26 დასახელების ნაკეთობას უშვებს. ეკონომიური სამსახურის მუშაკებმა შეისწავლეს და დაადგინეს, რომ 10 ნაკეთობა არარენტაბელური იყო. ცხადია, ეს უკან სწევდა ფაბრიკის ეკონომიურ მაჩვენებლებს.

ნაკეთობათა რენტაბელობის საკითხი ფაბრიკის სამეურნეო ხელმძღვანელების, პარტიული და პროფკავშირული ორგანიზაციების საზრუნავი გახდა. მალე განხორციელდა მთელი რიგი ტექნიკური და ორგანიზაციული ღონისძიებანი. შედეგმაც არ დააყოვნა. უკვე მიმდინარე წლის პირველ ნახევარში 10 ნაკეთობიდან შვიდი რენტაბელური გახდა. ცხადია, იმატა მოგებამ. დაგეგმვისა და ეკონომიური სტიმულირების ახალ მეთოდზე გადასვლის შემდეგ სამი წლის განმავლობაში მოგება 8-ჯერ გაიზარდა. ამის შედეგად შეიქმნა მუშაკთა მატერიალური წახალისების, წარმოების შემდგომის განვითარების სოლიდური ფონდები. ასევე გონივრულად მუშაობენ ეკონომიური სამსახურის მუშაკები თბილისის მაუდ-კამვოლის კომბინატში, თბილისის № 1 და № 2 თამბაქოს ფაბრიკებში, თბილისის სამშენ მასალათა კომბინატში.

მაგრამ ყველგან საქმე ასე როდია. ზოგან სამეურნეო მუშაკები, ეკონომიური სამსახური გულდამშვიდებით შესცქერიან ტექნიკურ-ეკონომიური მაჩვენებლების გაუარესებას, არაფრად მიაჩნიათ ძვირფასი ნედლეულის გადახარჯვა, შრომის ნაყოფიერების შემცირება, პროდუქციის ხარისხის გაუარესება. თბილისის კამვოლური დართვის ფაბრიკის კოლექტივმა ექვსი თვის პროდუქციის რეალიზაციის გეგმა 83 პროცენტით შეასრულა, შრომის ნაყოფიერება გასული წლის შესაბამის პერიოდთან შედარებით 4 პროცენტით დაეცა. გეგმა ვერც ერთ სახეში ვერ შეასრულეს. სამაგიეროდ დიდი რაოდენობით გადახარჯეს ძვირფასი ნედლეული. ნაზვი — 37,7 ტონა, წმინდა შალი — 27,3 ტონა. ცხადია, საწარმოს სამეურნეო მუშაკებს, ეკონომიურ სამსახურს გონივრულად რომ ემუშავნათ, ფაბრიკა ასეთი დიდი ეკონომიური სიძნელეების წინაშე არ დადგებოდა.

ასეთივე ცუდი ეკონომიური მაჩვენებლები აქვთ თელავის წინდის ფაბრიკას, თბილისის № 2 სატრიკოტაჟო ფაბრიკას და მთელ რიგ სხვა საწარმოებს.

ეკონომიური სამსახური საწარმოს მთელი საქმიანობის ფხიზელი მეთვალყურე უნდა იყოს, რომელიმე უბანზე გარღვევის შემთხვევაში უმალვე უნდა იძლეოდეს სიგნალს, ეხმარებოდეს საწარმოთა კოლექტივებს გამოავლინონ მთელი შინაგანი რეზერვები და იბრძოლონ მისი ამოქმედებისათვის, უნდა შეიმუშაონ ოპერატიული დაგეგმვისა და აღრიცხვის სისტემა, მატერიალური წახალისებისა და სანქციების წესები, რომლებიც საუკეთესოდ შეესაბამება ქარხნის პირობებს, ეკონომიურად დაასაბუთონ თვითეული სიახლე ტექნიკაში, ტექნოლოგიაში, შრომის ორგანიზაციაში, განსაზღვრონ, თუ რამდენად რენტაბელურია იგი საწარმოსა და სახელმწიფოსათვის.

რეზერვები კი ძალიან დიდი გვაქვს. ეს ერთხელ კიდევ ნათლად გამოჩნდა კრებებზე, როცა რესპუბლიკის საწარმოთა კოლექტივებმა განიხილეს სკკპ ცენტრალური კომიტეტის, სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს, საკავშირო პროფსაბჭოსა და სრულიად საკავშირო ალკკ ცენტრალური კომიტეტის წერილი „სახალხო მეურნეობაში წარმოების რეზერვების გამოყენების გაუმჯობესებისა და მომჭირნეობის რეჟიმის გაძლიერების შესახებ“. ახლა მთავარია ეკონომიურმა სამსახურმა ხელი შეუწყოს საწარმოს კოლექტივს, აამოქმედოს ყველა რეზერვი შრომის ნაყოფიერების გადიდებისათვის, მასალებისა და ნედლეულის, შრომითი და ფინანსური რესურსების რაციონალურად გამოყენებისათვის, პროდუქციის ერთეულის წარმოებაზე ყველა დანახარჯის შემცირებისათვის. მივიღოთ საწარმოო ფონდებისაგან რაც შეიძლება მეტი მოგება მაღალი ხარისხის მზა ნაწარმისა და მოგების სახით — აი რას უნდა მიაპყრონ ყურადღება სამეურნეო და ეკონომიური სამსახურის მუშაკებმა.

საწარმოთა ეკონომიური სამსახურების საქმიანობა განუწყვეტლივ უნდა იყოს პარტიული ორგანიზაციების ყურადღების ცენტრში. მათი პირდაპირი მოვალეობაა იზრუნონ კადრების სწორი შერჩევისა და განაწილებისათვის, ეკონომიური სამსახურის მუშაკების ნაყოფიერი შრომის პირობების შექმნისათვის, მათი პროფესიული ოსტატობის ზრდისათვის. სწორად იქცევიან პარტიული ორგანიზაციები, რომლებიც რეგულარულად განიხილავენ ეკონომიური მუშაობის მდგომარეობას თავიანთ საწარმოებში, ყოველნაირად ეხმარებიან მის მოწესრიგებას.

ქარხნის ეკონომიური სამსახური სამეურნეო რეფორმის განხორციელებისათვის, ხუთწლედის ამოცანების წარმატებით შესრულებისათვის ბრძოლის მოწინავე ხაზზე უნდა იყოს. მისი ღირსების საქმეა მთელი ძალები და ცოდნა მოახმაროს წარმოების ეფექტიანობის შემდგომ გადიდებას.

საერთაშორისო კონგრესი ლენინგრადში

ლენინგრადი. (საკდესის კორ.). „ოქტიაბრსკის“ დარბაზში 17 აგვისტოს მუშაობა დაიწყო ანატომთა IX საერთაშორისო ყრილობამ. კონგრესი შესავალი სიტყვით გახსნა მისმა პრეზიდენტმა, სსრ კავშირის მედიცინის მეცნიერებათა აკადემიის აკადემიკოსმა დ. ა. ჟდანოვმა.

კონგრესზე სიტყვა წარმოთქვა სსრ კავშირის ჯანმრთელობის დაცვის მინისტრმა აკადემიკოსმა ბ. ვ. პეტროვსკიმ. მან აღნიშნა, რომ ამ კონგრესს დიდი მნიშვნელობა აქვს ჯანმრთელობის დაცვის განვითარებისათვის, მთელი თეორიული და პრაქტიკული მედიცინისათვის.

ბ. ვ. პეტროვსკიმ წაიკითხა სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარის ა. ნ. კოსიგინის მისალმება კონგრესისადმი, რომელსაც დამსწრენი ტაშით შეხვდნენ.

ლენინგრადელებისა და ლენინგრადის მშრომელთა დეპუტატების საქალაქო საბჭოს აღმასკომის სახელით კონგრესის მონაწილეებს მიესალმა აღმასკომის თავმჯდომარის პირველი მოადგილე ბ. ვ. კოჩკინი.

ამ პლენარულ სხდომაზე პირველი მოხსენება „ანატომია და მედიცინა“ გააკეთა დ. ა. ჟდანოვმა.

საკავშირო დროშა — მშენებლებს

ზუგდიდი. (საკ. კორ.). ზუგდიდის საკოლმეურნეობათაშორისო სამშენებლო საბჭო (თავმჯდომარე ვ. ზარქუა, მთავარი ინჟინერი შ. გერგედავა) ერთ-ერთი მსხვილი მშენებელი ორგანიზაციაა ჩვენს რესპუბლიკაში. აღსანიშნავია, რომ მშენებლებმა შარშან კოლმეურნეობებში მეცხოველეობის ბოსლები, სასილოსე კოშკები, კლუბ-კანტორები, სკოლები ააშენეს და აითვისეს 1 მილიონ 805 ათასი მანეთი ნაცვლად გეგმით გათვალისწინებული 1 მილიონ 158 ათასი მანეთისა.

მშენებელთა კოლექტივი ჩაება სკკპ XXIV ყრილობის, საბჭოთა საქართველოსა და საქართველოს კომუნისტური პარტიის 50 წლისთავის აღსანიშნავ სოციალისტურ შეჯიბრებაში და ახალ წარმატებებს მიაღწია. განსაკუთრებით კარგად იმუშავეს მიმდინარე წლის მეორე კვარტალში. გეგმით გათვალისწინებულ 365 ათასი მანეთის სამუშაოების ნაცვლად შეასრულეს 390,2 ათასი მანეთის სამუშაო.

ამ წარმატებისათვის ზუგდიდის საკოლმეურნეობათაშორისო სამშენებლო ორგანიზაციამ დაიმსახურა სსრ კავშირის სასოფლო მშენებლობის სამინისტროს და მშენებელთა და საშენ მასალათა მრეწველობის მუშაკთა პროფკავშირების ცენტრალური კომიტეტის გარდამავალი დროშა.

ამას წინათ გაიმართა მშენებელთა შეკრება. საქართველოს სსრ სასოფლო მშენებლობის მინისტრის მოადგილემ ვ. გელაშვილმა მშენებლებს მიულოცა ეს დიდი გამარჯვება და გარდამავალი დროშა გადასცა ზუგდიდის საკოლმეურნეობათაშორისო სამშენებლო ორგანიზაციის საბჭოს თავმჯდომარეს ვ. ზარქუას.

მშენებლებმა ამ მაღალი ჯილდოს პასუხად ახალი ვალდებულებები იკისრეს.

თბილისური ინსტრუმენტები

თბილისის საინსტრუმენტო ქარხნის პროდუქციას კარგად იცნობს ჩვენი ქვეყნის ყველა სამრეწველო საწარმო, სადაც კი წარმოებს ლითონის დამუშავება. სწორედ ამიტომ არის, რომ ქარხნის მეინსტრუმენტეები ცდილობენ გეგმა ყოველთვის გადაჭარბებით შეასრულონ, დროულად მიაწოდონ მომხმარებელს საჭირო იარაღები და თავიანთი მიზეზით არ გამოიწვიონ სხვისი მუშაობის შეფერხება.

საწარმოს კოლექტივი ჩაება სკკპ XXIV ყრილობის, საბჭოთა საქართველოსა და საქართველოს კომპარტიის 50 წლისთავის აღსანიშნავად გაშლილ სოციალისტურ შეჯიბრებაში და ენერგიულად იბრძვის ნაკისრი ვალდებულების შესასრულებლად. აქ რეალიზაციის შვიდი თვის მოცულობა 128 ათასი მანეთით გადააჭარბეს, გეგმის გადამეტებით 50 ათასი მანეთის პროდუქცია გამოუშვეს, შრომის ნაყოფიერება 2,8 პროცენტით აამაღლეს, შემცირდა პროდუქციის თვითღირებულება.

(საკ. კორ.).

5 მილიონი მანეთით მეტი

ქუთაისი. (საკ. კორ.). შეჯამებულია ქალაქის მრეწველობის შვიდი თვის მუშაობის შედეგები. ქუთაისის სამრეწველო საწარმოთა კოლექტივებმა, რომლებიც სულ უფრო ფართოდ აჩაღებენ სოციალისტურ შეჯიბრებას სკკპ XXIV ყრილობის, საბჭოთა საქართველოსა და საქართველოს კომუნისტური პარტიის 50 წლისთავის ღირსეულად შეხვედრისათვის, დიდძალი ზეგეგმითი პროდუქცია გამოუშვეს და შვიდ თვეში 222 მილიონ 50 ათასი მანეთის ღირებულების ნაწარმის რეალიზაცია მოახდინეს, რითაც 5 მილიონ 637 ათასი მანეთით გადააჭარბეს რეალიზაციის მოცულობის დავალებას.

პროდუქციის გამოშვებისა და რეალიზაციის გეგმები დიდი გადაჭარბებით შეასრულეს ლითოფონის, სატრაქტორო, ელექტრომექანიკური, მინის ტარის, რეზინის ტექნიკური ნაწარმის, საკონსერვო, რძის, ღვინის, ლუდის, ხილეული წყლების ქარხნების, აბრეშუმის საწარმოო გაერთიანების, № 1 და № 2 სამკერვალო გაერთიანებების, მაუდის, ბამბეულის საქსოვი, ტრიკოტაჟის, ავეჯისა და საკონდიტრო ფაბრიკების, ტყავ-ფეხსაცმლის, პურისა და ხორცის კომბინატების, „ქუთბარიტის“ მაღაროთა სამმართველოსა და სხვა საწარმოთა კოლექტივებმა.

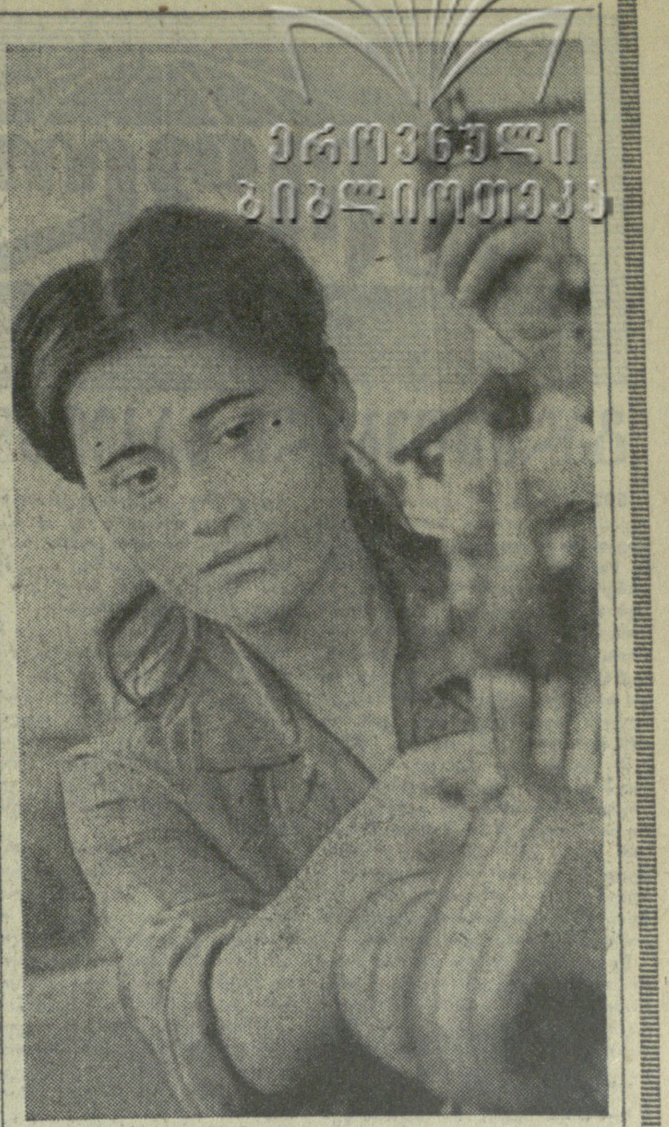

თბილისის ქარხანა „ელექტროგამშვებში“ მუშაობს ბევრი ახალგაზრდა მუშა, რომლებმაც სახელი გაითქვეს თავდადებული შრომით. მათ შორის ასახელებენ კომკავშირელ ნორა გოგილაშვილს. სამი წლის წინათ, საშუალო სკოლის დამთავრების შემდეგ მოვიდა იგი საწარმოში და დამხვევის პროფესიის დაუფლებას შეუდგა.

გავიდა ცოტა ხანი და ქალიშვილმა დამოუკიდებლად დაიწყო მუშაობა. პირველივე დღიდან ასრულებდა ცვლის დავალებებს. იმ უბნის კომკავშირელებმა, სადაც ნორა შრომობს, იგი თავის წინამძღოლად აირჩიეს. სურათზე მოწინავე დამხვევი ნორა გოგილაშვილი.

ფოტო ვ. მორგუნოვისა. (საქდესის ფოტოქრონიკა).

მიკროძრავები გეგმის გადამეტებით

თბილისის ქარხანა „მიკროძრავი“ რიტმულად და გამართულად მუშაობს ხუთწლედის ვადამდე დამთავრებისათვის. საწარმოს კოლექტივი ახალ წარმატებებს აღწევს. სკკპ XXIV ყრილობის, საბჭოთა საქართველოსა და საქართველოს კომპარტიის 50 წლისთავის აღსანიშნავად გაჩაღებულ სოციალისტურ შეჯიბრებაში. მიკროძრაველებმა შვიდი თვის პროდუქციის რეალიზაციის დავალება 101,9 პროცენტით გაანაღდეს. სასაქონლო პროდუქციისა — 102,7 პროცენტით, გეგმის გადამეტებით გამოუშვეს 119 ათასი მანეთის პროდუქცია და მომხმარებელს გეგმის გადამეტებით ათეულობით „მიკროძრავი“ გაუგზავნეს. შრომის ნაყოფიერება 3,6 პროცენტით აამაღლეს, ხოლო გამოშვებული პროდუქციის თვითღირებულება 24 ათასი მანეთით შეამცირეს.

ქარხნის ახალგაზრდა კოლექტივი დღითიდღე აძლიერებს შრომის ტემპს; ყველა ცდილობს მოწინავეთა რიგებში ჩადგეს. შრომის მისაბაძ მაგალითებს იძლევიან სატვიფრავე საამქრო, რომელსაც ე. კიკნაძე ხელმძღვანელობს, მოწინავე მუშები — ზეინკალ-მეინსტრუმენტე ს. ახალკაციშვილი, დამხვევი ა. ასნაზაროვი, ხარატი ვ. მატუხოვი. (საკ. კორ.).

ჩვენს დიად სამშობლოში

კრივოი როგის ფერადი ლითონები

კიევი. ფერადი და იშვიათი ლითონების ბუდობებია დიდი კრივოი როგის წიაღში, რომელიც ამჟამად განთქმულია თავისი რკინის მადნებით. ეს დაადგინეს უკრაინის მეცნიერებათა აკადემიის მინერალთა გეოქიმიისა და ფიზიკის ინსტიტუტის მეცნიერებმა. ისინი ამტკიცებენ, რომ ვრცელი გეოლოგიური პროვინცია, რომელიც უკრაინის ოთხ სამხრეთის ოლქს მოიცავს, თავისი სიღრმული აგებულებით გავს ცნობილ უძველეს წარმონაქმნებს, რომლებიც შეიცავენ სასარგებლო წიაღისეულთა დიდ საბადოებს.

გამოიყენეს სტრუქტურულ-პროფილური ბურღვის მეთოდი, რომელიც საშუალებას იძლევა მივიღოთ დიდი მოცულობის ინფორმაცია მიწისქვეშა ჰორიზონტების აგებულების, მათი ასაკის შესახებ. აღმოჩნდა, რომ უძველეს სიზრქეთა წარმოქმნა აქ მიმდინარეობდა დაახლოებით სამი მილიარდი წლის წინათ, ეგრეთ წოდებულ კამბრიუმის წინა პერიოდში. მეცნიერებს მიაჩნიათ, რომ ფერადი ლითონების ბუდობების ჩამოყალიბებას ხელი შეუწყო ცხელი მიწისქვეშა წყლების დინებებმა და ვულკანურმა მოქმედებამ.

სოფლებს მოისეევკასა და ნედაივოდას შორის გეოლოგებმა აღმოაჩინეს ნიკელი, კობალტი და ბისმუტი, ხოლო კრემენჩუგის რაიონის ქანების სიზრქეებში აღმოაჩინეს ოქროს, მოლიბდენის, ვოლფრამის, ნიობიუმის, ტანტალის კვალი. ახლა სწავლობენ სხვა პერსპექტიულ ზონასაც.

(საკდესის კორ.).

საბჭოთა ავიატორების დღესასწაული

საბჭოთა ქვეყანა ზეიმით აღნიშნავს სსრ კავშირის საჰაერო ფლოტის დღეს. ამ ღირსშესანიშნავ მოვლენას მიეძღვნა 17 აგვისტოს მოსკოვის მშრომელებისა და დედაქალაქის გარნიზონის მეომრების წარმომადგენელთა კრება, რომელიც გაიმართა საბჭოთა არმიის ცენტრალურ თეატრში.

კრების პრეზიდიუმში იყვნენ სახელგანთქმული საბჭოთა მხედართმთავრები და ავიატორები, საბჭოთა ავიაციის შემქმნელნი, პარტიული და საბჭოთა მუშაკები.

კრება გახსნა მოსკოვის საქალაქო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარის პირველმა მოადგილემ ვ. პ. ისაევმა.

საბჭოთა ავიაციის სახელოვან ისტორიაზე ილაპარაკა თავის გამოსვლაში სამხედრო-საჰაერო ძალების მთავარსარდლის პირველმა მოადგილემ, ორგზის საბჭოთა კავშირის გმირმა, ავიაციის გენერალ-პოლკოვნიკმა ა. ნ. ეფიმოვმა.

საბჭოთა ავიატორებისა და სპორტსმენი მფრინავების შრომაზე ილაპარაკეს კრებაზე სამოქალაქო ავიაციის მინისტრის პირველმა მოადგილემ ლ. ვ. ჟოლუდევმა, სსრ კავშირის სპორტის დამსახურებულმა ოსტატმა, მსოფლიოს აბსოლუტურმა ჩემპიონმა უმაღლეს პილოტაჟში სვეტლანა სავიცკაიამ, სრულიად საკავშირო ალკკ ცენტრალური კომიტეტის მდივანმა ს. გ. არუთინიანმა და სხვებმა.

საზეიმო კრების მონაწილეებმა ერთსულოვნად მიიღეს მისასალმებელი წერილი სკკპ ცენტრალური კომიტეტისადმი, სსრ კავშირის უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა და სსრ კავშირის მინისტრთა საბჭოსადმი. (საქდესი).

მთებში კრეფენ თხილს

ზაქათალა (აზერბაიჯანის სსრ). აქ ამუშავდა ჩვენს ქვეყანაში ერთადერთი თხილის საწმენდი საწარმოს — ზაქათალის თხილის ქარხნის მანქანები. აქ შარშანდელზე გაცილებით უფრო ადრე მოიტანეს თხილის პირველი პარტია.

დიდი კავკასიონის მთებსა და ფერდობებზე, სადაც თავმოყრილია ჩვენი ქვეყნის თხილის ნარგავების სამი მეოთხედი, კარგი მოსავალი მოჰყავთ, წელს აზერბაიჯანის კოლმეურნეობებსა და საბჭოთა მეურნეობებს გათვალისწინებული აქვთ მოკრიფონ სულ ცოტა 6 ათასი ტონა თხილი — ერთნახევარჯერ მეტი, ვიდრე მიმდინარე ხუთწლედის დამდეგს.

ბრძანებულება

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმისა

ამხ. ლ. ა. კონონოვიჩის საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის საპატიო სიგელით დაჯილდოების შესახებ

საბჭოთა არმიაში ხანგრძლივი, უმწიკვლო სამსახურისა და მოსახლეობის სამხედრო-პატრიოტული აღზრდის საქმეში აქტიური მონაწილეობისათვის, დაბადების სამოცდაათი წელთან დაკავშირებით, გადამდგარი პოდპოლკოვნიკი ამხ. ლეონიდ არკადის-ძე კონონოვიჩი დაჯილდოვდეს საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის საპატიო სიგელით.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარე გ. ძოწენიძე.

საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის მდივანი ზ. კვაჭაძე.

თბილისი,
1970 წლის 18 აგვისტო.

ახლოა სასწავლო წელი, როგორ ხვდებით?

სექტემბრის ზარის წინ...

გეგეჭკორის რაიონში სასკოლო მშენებლობას და სკოლების მომზადებას ახალი სასწავლო წლისათვის ჯეროვანი ყურადღება ექცევა. დღემდე შეკეთებულია 82 სკოლა და სხვა საბავშვო დაწესებულება, რაზეც 19 ათასი მანეთი დაიხარჯა. რაიონის კოლმეურნეობებმა მიმდინარე რემონტისათვის გაიღეს 2.800 მანეთი. სკოლებს უკვე გადაეცათ ახალი მერხები და ლაბორატორიული მაგიდები.

ყველა სკოლის მიკროუბანში აღრიცხულია მოსამზადებელი, პირველი და მეცხრე კლასების მოსწავლეთა კონტინგენტი, შემოზიდულია 92 დასახელების სახელმძღვანელოები.

ზ. მილიუტინი,
„კომუნისტის“ საკ. კორ.

ემზადებიან

ჯავა. (საკ. კორ.). ჯავის დაწყებითი, 8-წლიანი და საშუალო სკოლები გაცხოველებით ემზადებიან ახალი სასწავლო წლისათვის. რაიონში შეძენილი და შემოტანილია 18.700 მანეთის სასკოლო ინვენტარი. გაუმჯობესდა სასწავლო კაბინეტების, ლაბორატორიების აღჭურვილობა. საექსპლოატაციოდ გადაეცა ჯავის საშუალო სასკოლო ინტერნატი 40 მოსწავლისათვის. დამთავრდა აგრეთვე საბავშვო ბაღის მშენებლობა რაიონულ ცენტრში.

მეცადინეობის დასაწყებად მზად არიან ჯავის სკოლა-ინტერნატი, გუფთის, წრუს, მსხლების 8-წლიანი სკოლები. დაწყებით სკოლებში მთლიანად დამთავრდა სარემონტო სამუშაოები.

მაგრამ რაიონული საბჭოს ამას წინათ ჩატარებულ სესიაზე აღინიშნა, რომ სკოლების შეკეთებას ბევრგან მთელი პასუხისმგებლობით არ ეკიდება საოლქო სამშენებლო-სარემონტო სამმართველო. შეუწყნარებლად ჭიანურდება კვაისის საშუალო და ხვწეს 8-წლიანი სკოლების რემონტი. ნაკლოვანებებია სკოლების სათბობით მომარაგების საქმეში. ეს ნაკლოვანებანი დროულად უნდა გამოსწორდეს.

საქართველოში ფართოდ გაჩაღდა სასკოლო მშენებლობა. ზედიზედ იქმნება სასწავლებელთა ახალი კეთილმოწყობილი შენობები.

სასწავლო წლის დასაწყისისათვის 22 ათასი მოსწავლე შეუდგება მეცადინეობას ახალ სასკოლო შენობებში.

დამთავრდა ერთ-ერთი ასეთი სკოლის მშენებლობა ქალაქ ქუთაისში, გორის ქუჩაზე. ახალ სასწავლო წელს ამ ოთხსართულიან შენობაში მეცადინეობას დაიწყებს 960 მოსწავლე.

სურათზე: ახალი საშუალო სკოლის შენობა ქალაქ ქუთაისში.

ფოტო ა. ჩარკვიანისა. (საქდესის ფოტოქრონიკა).

მსოფლიო დღეს

გადაუდებელი საკითხი

ნიუ-იორკი, 18 აგვისტო. (საკდესი). თავიანთი მთავრობების დავალებით ალჟირის, ბელორუსიის სსრ, ბულგარეთის, უნგრეთის, კონგოს სახალხო რესპუბლიკის, კუბის, მავრიტანიის, მონღოლეთის, პოლონეთის, რუმინეთის, სირიის, სსრ კავშირის, სუდანის, უკრაინის სსრ, ჩეხოსლოვაკიისა და სამხრეთ იემენის წარმომადგენლებმა გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალურ მდივანს გაუგზავნეს წერილი, რომელშიც სთხოვენ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური ასამბლეის XXV სესიის წინასწარი დღის წესრიგში ცალკე პუნქტად შეიტანოს — „გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის კორეის გაერთიანებისა და აღდგენის კომისიის დათხოვნის საკითხი.

წერილს დართული აქვს განმარტებითი ბარათი, რომელშიც ხაზგასმულია, რომ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ეგრეთ წოდებული კორეის გაერთიანებისა და აღდგენის კომისია შეიქმნა უკანონო მეთოდებით და გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის წესდების პრინციპებისა და მიზნების აშკარა დარღვევით. იგი ერთ-ერთი მთავარი დაბრკოლებაა, რომელიც აფერხებს საარსებო მნიშვნელობის პრობლემის — მშვიდობიან დემოკრატიულ საფუძველზე კორეის გაერთიანების გადაჭრას. იწონებს რა ამ უკანონო ორგანოს არსებობას, ნათქვამია შემდეგ ბარათში, და ამერიკის შეერთებული შტატების ზეგავლენით რეგულარულად იხილავს მას ეგრეთ წოდებულ მოხსენებებს, გაერთიანებული ერების ორგანიზაცია ფაქტიურად ოცწელზე მეტი ხანია ერევა კორეის საშინაო საქმეებში და უფლებას აძლევს ამერიკის შეერთებულ შტატებს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ალამი გამოიყენოს კორეაში თავისი აგრესიის შესანიღბად.

თუ გაერთიანებული ერების ორგანიზაციას სინამდვილეში სურს ბოლო მოუღოს კორეის უსამართლო გაყოფას, მან უნდა დაიცვას წესდებაში ჩამოთვლილი მთავარი პრინციპები, სახელდობრ — ხალხთა თანასწორუფლებიანობისა და რომელიმე სახელმწიფოს საშინაო საქმეებში ჩაურევლობის პრინციპები და ბოლო მოუღოს იმ პრაქტიკას, რომელიც არღვევს ამ პრინციპებს, აღნიშნულია ბარათში.

აღნიშნული მთავრობები, ხაზგასმულია განცხადებაში, ღრმად არიან დარწმუნებული, რომ ამ კომისიის დათხოვნა დიდი ხანია ყველაზე სასწრაფო და გადაუდებელი საკითხი გახდა.

„ან-22"-ის ძებნის შესახებ

იუნაიტედ პრეს ინტერნეშნლის ცნობა

ნიუ-იორკი, 18 აგვისტო. (საკდესი). როგორც იუნაიტედ პრეს ინტერნეშნლის ვაშინგტონელი კორესპონდენტი იტყობინება, ამერიკის შეერთებული შტატების სამხედრო-საჰაერო ძალების წარმომადგენელმა მას განუცხადა, რომ ამერიკული თვითმფრინავების საძიებო და საშველი ოპერაციები იყო იმ საერთაშორისო ღონისძიებათა ნაწილი, რომლებიც ხორციელდებოდა „ან-22" საბჭოთა სატრანსპორტო თვითმფრინავის კვალის მისაგნებად. როგორც ვიუწყებოდით, საბჭოთა თვითმფრინავთან კავშირი გაწყდა 18 ივლისს, როცა ფრენის ცუდ პირობებში იგი მიფრინავდა კეფლავიკსა (ისლანდია) და გალიფაქსს (ახალი შოტლანდია) შორის. ამ ოპერაციათა შედეგად, თქვა ამერიკის სამხედრო-საჰაერო ძალების წარმომადგენელმა, არ უპოვიათ არც ამ თვითმფრინავის ნამსხვრევები, არც მასში მყოფი ადამიანები.

ამერიკული თვითმფრინავები, თქვა მან, თვითმფრინავს ძირითადად ეძებდნენ „ან-22"-ისათვის გათვალისწინებული მარშრუტის რაიონში — ისლანდიიდან გრენლანდიის სამხრეთ კიდემდე, ხოლო კანადის თვითმფრინავები მას ეძებდნენ უფრო სამხრეთით გრენლანდიასა და ახალ შოტლანდიას შორის.

პირველ დღეებში ძიებას აძნელებდა ცუდი ამინდი, რომელმაც გააუარესა ხილვადობა და ზოგიერთ საშველ თვითმფრინავს არ აძლევდა საშუალებას სწრაფად მისულიყო კატასტროფის სავარაუდო ადგილას. 12 აგვისტოს განხორციელდა 101-ე საძიებო ფრენა. რამდენიმე ფრენა მოეწყო ვერტმფრენებით, ხუთი ფრენა — რადიოლოკაციური დაზვერვის თვითმფრინავებით, განაცხადა ამერიკის შეერთებული შტატების სამხედრო-საჰაერო ძალების წარმომადგენელმა.

ინდოეთი

რ. რაოს განცხადება

დელი, 17 აგვისტო. (საკდესი). აქ გამოქვეყნდა ინდოეთის კომუნისტური პარტიის გენერალური მდივნის რაჯეშვარ რაოს განცხადება, რომელშიც დაგმობილია ინდოეთის მთელი რიგი შტატების მთავრობათა მოქმედება მემამულეთა დაუმუშავებელი მიწების გლეხთა მასობრივი კომპანიის მონაწილეების ხელში გადასვლის წინააღმდეგ.

უკანასკნელ დროს, ნათქვამია განცხადებაში, ზოგიერთი შტატის ხელისუფლებმა დააპატიმრეს კამპანიის მონაწილენი. დაპატიმრებულთა შორის არიან ინდოეთის კომუნისტური პარტიის ხელმძღვანელები — ინდოეთის კომუნისტური პარტიის ეროვნული საბჭოს თავმჯდომარე შ. დანგე, ინდოეთის კომუნისტური პარტიის საპარლამენტო ფრაქციის ლიდერი პარლამენტის ზედა პალატაში ბ. გუფთა, ინდოეთის კომუნისტური პარტიის ცენტრალური სამდივნოს წევრი ნ. კრიშნანი და სხვები.

რაჯეშვარ რაომ მოითხოვა, რომ დაუყოვნებლივ გაათავისუფლონ უმიწაწყლო გლეხებსა და სოფლის მეურნეობის მუშებს შორის დაუმუშავებელი მიწების განაწილების ყველა მომხრე.

არაბთა გაერთიანებული რესპუბლიკა

ურთიერთობა მტკიცდება

კაირო, 17 აგვისტო. (საკდესი). მტკიცდება კავშირი არაბთა გაერთიანებული რესპუბლიკის არაბთა სოციალისტური კავშირისა და სოციალისტური ქვეყნების ქალთა ორგანიზაციებს შორის. საბჭოთა კავშირსა და გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში სამი კვირის მოგზაურობის შემდეგ კაიროში დაბრუნდა არაბთა გაერთიანებული რესპუბლიკის არაბთა სოციალისტური კავშირის ქალთა დელეგაცია.

დელეგაციის მეთაურმა ჰიქმათ აბუ ზეიდმა „იჯიპშნ გაზეტისათვის" მიცემულ ინტერვიუში ილაპარაკა საბჭოთა კავშირის ქალთა კომიტეტისა და გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის ქალთა ორგანიზაციების წარმომადგენლებთან ნაყოფიერ შეხვედრებზე. მან აღნიშნა, რომ საბჭოთა კავშირსა და გერმანიის დემოკრატიულ რესპუბლიკაში მოგზაურობამ დელეგაციას საშუალება მისცა გასცნობოდა საბჭოთა კავშირისა და გერმანიის დემოკრატიული რესპუბლიკის ქალთა ორგანიზაციების საქმიანობას, გაეზიარებინათ აზრი მთელ რიგ საკითხებზე.

ჰიქმათ აბუ ზეიდმა გამოთქვა რწმენა, რომ კვლავაც განმტკიცდება და განვითარდება არაბთა გაერთიანებული რესპუბლიკისა და სოციალისტური ქვეყნების ქალთა ორგანიზაციების კავშირ-ურთიერთობა.

უტევენ უწიგნურობას

კაირო, 17 აგვისტო. (საკდესი). არაბთა სოციალისტური კავშირის [illegible] აღმასრულებელმა კომიტეტმა მოუწოდა [illegible] კავშირებს, [illegible], სოფლის მეურნეობისა და აგრარული რეფორმის სამინისტროებს, აგრეთვე ინტელიგენციას ჩაებან უწიგნურობის წინააღმდეგ ბრძოლაში.

1952 წლის რევოლუციის შემდეგ არაბთა გაერთიანებულ რესპუბლიკაში მნიშვნელოვანი ძვრები მოხდა სახალხო განათლების დარგში. მაგრამ ქვეყნის მოზრდილი მოსახლეობის 65 პროცენტი ჯერ კიდევ უწიგნურია.

მდგომარეობა ახლო აღმოსავლეთში

კაირო, 17 აგვისტო. (საკდესი). კაიროს ოფიციალურ წრეებში ცნობილი გახდა, რომ არაბთა გაერთიანებულმა რესპუბლიკამ ოფიციალურად უარყო ისრაელის მთავრობის მტკიცება ცეცხლის შეწყვეტის ხაზზე ეგვიპტის რაკეტული დანადგარების გადაადგილების შესახებ ცეცხლის დროებითი შეწყვეტის გამო შეთანხმების ძალაში შესვლის შემდეგ.

გაზეთი „იჯიპშნ მეილი" განმარტავს ამ ცნობას და წერს, რომ ისრაელს სუეცის არხის ზონაში ეგვიპტის მიერ ახალი რაკეტული დანადგარების გადაადგილების ზღაპარი დასჭირდა არა მარტო იმისათვის, რომ ჩაშალოს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივნის სპეციალური წარმომადგენლის გ. იარინგის მუშაობა, არამედ იმისთვისაც, რომ თელ-ავივის მმართველ წრეებს შეეძლოს კიდევ დაჟინებით უფრო მოსთხოვოს ვაშინგტონს იარაღი.

ნიუ-იორკი, 17 აგვისტო. (საკდესი). როგორც ასოშიეიტედ პრესის სააგენტოს კორესპონდენტი იტყობინება, თავისი პარტიის წევრების წინაშე გამოსვლისას ისრაელის პრემიერ-მინისტრმა გ. მეირმა კვლავ გაიმეორა ისრაელის მონაჭორი იმის შესახებ, თითქოს კაიროს დაერღვიოს ცეცხლის დროებითი შეწყვეტის შეთანხმება და „დედამიწა-ჰაერის" კლასის რაკეტები გადაეადგილებინოს სუეცის არხისაკენ.

გ. მეირის ეს გამოსვლა კიდევ ერთხელ მოწმობს, რომ ისრაელის მმართველი წრეები ყოველნაირად ესწრაფვიან ჩაფუშონ ამასწინათ დადებული შეთანხმება ცეცხლის დროებითი შეწყვეტის შესახებ.

ინდონეზია

ეროვნული დღესასწაული

ჯაკარტა, 17 აგვისტო. (საკდესი). დღეს 25 წელი შესრულდა მას შემდეგ, რაც გამოცხადდა სუვერენული დამოუკიდებელი სახელმწიფო — ინდონეზიის რესპუბლიკა. მისი არსებობის პირველმა წლებმა ჩაიარა კოლონიური აგრესიის წინააღმდეგ მძიმე ბრძოლაში. იმათ შორის, ვინც იარაღით ხელში გმირულად იცავდა ახალგაზრდა რესპუბლიკას, მტკიცედ იბრძოდა მისი დემოკრატიული განვითარებისათვის, მნიშვნელოვანი ადგილი ეკავათ ინდონეზიის კომუნისტურ პარტიასა და ამ ქვეყნის სხვა პროგრესულ ძალებს. 1965 წლის 30 სექტემბრის ამბების შემდეგ ამ ძალების წინააღმდეგ დაიწყეს სასტიკი რეპრესიები.

როცა დამოუკიდებელი რესპუბლიკის 25 წლისთავს აღნიშნავს, ინდონეზიელ ხალხს ახსოვს ის დიდი წვლილი, რომელიც საბჭოთა კავშირმა შეიტანა მის ეროვნულ-განმათავისუფლებელ ბრძოლაში, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში საბჭოთა კავშირმა მტკიცედ მოითხოვა, რომ შეეწყვიტათ იმპერიალისტური აგრესია ინდონეზიის რესპუბლიკის წინააღმდეგ, გაუწია მას დიდი პოლიტიკური მხარდაჭერა, აგრეთვე დაეხმარა ეკონომიურად ახალი ცხოვრების მშენებლობაში.

დამოუკიდებლობის 25 წლისთავს ინდონეზიელი ხალხი აღნიშნავს რთულ ვითარებაში. იგი არ შეიძლება არ გრძნობდეს, თუ რა სერიოზულ საფრთხეს უქმნიან რესპუბლიკის მოწაპოვრებსა და მიუმხრობლობის პოლიტიკას გარეშე იმპერიალისტური ძალები, აგრეთვე რეაქციული დაჯგუფებანი თვით ინდონეზიაში. ასეთ პირობებში განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება ღონისძიებებს ინდონეზიის სახელმწიფოებრივი სუვერენიტეტის განსამტკიცებლად და მიუმხრობლობის პოზიციის შესანარჩუნებლად.

ინდონეზიის პრეზიდენტი გენერალი სუჰარტო, რომელმაც დამოუკიდებლობის დღის წინ მიმართა ხალხს, დაპირდა, რომ ინდონეზია ეცდება ითანამშრომლოს ყველა ქვეყანასთან. იუბილესადმი მიძღვნილ სტატიაში გაზეთი „სულუხ მარხაენი" ხაზს უსვამს, თუ რა მნიშვნელობა აქვს პანჩა-შილას პრინციპების შენარჩუნებას, რომლებიც საფუძვლად ედო ინდონეზიის რესპუბლიკის საშინაო და საგარეო პოლიტიკას.

ჩრდილოეთ ირლანდია

ჩაკეტეს ყველა გზა

ლონდონი, 18 აგვისტო. (საკდესი). ინგლისის ჯარებმა „მესაბოტაჟეებისა და ტერორისტების წინააღმდეგ ბრძოლის" საბაბით პრაქტიკულად უკვე ჩაკეტეს ყველა გზა, რომელიც ჩრდილოეთ ირლანდიას აკავშირებს ირლანდიის რესპუბლიკასთან. ეს გადაწყვეტილება მიიღეს ოლსტერის სხვადასხვა რაიონში მთელი რიგი აფეთქების შემდეგ.

ოლსტერის სასაზღვრო რაიონებში ჯარების პატრულობა პროპაგანდისტულ მიზნებს უფრო ისახავს, ვიდრე პრაქტიკულს, მიიღეს რა ეს გადაწყვეტილება, ინგლისის ხელისუფლებმა აშკარად აგრძნობინეს, რომ ისინი სოლიდარობას უცხადებენ რეაქციული პროპაგანდის მტკიცებებს იმის შესახებ, რომ ქვეყანაში დაძაბულობის გამწვავება „სამხრეთელი ტერორისტებისა და შეთქმულების" ბრალია.

ფაქტები მოწმობენ, რომ სწორედ მემარჯვენე პროტესტანტი ექსტრემისტები, რომლებიც სარგებლობენ ადგილობრივ ხელისუფალთა მდუმარე მხარდაჭერით, ტერორს უწევენ ჩრდილოეთ ირლანდიის ქალაქების კათოლიკური გეტოს მოსახლეობას, აწყობენ პროვოკაციებს იმ მიზნით, რომ კიდევ უფრო გაამწვაონ ქვეყანაში პოლიტიკური ვითარება.

პორტუგალია

მშრომელები იბრძვიან

პარიზი, 17 აგვისტო. (საკდესი). პორტუგალიიდან მიღებული ცნობები მოწმობენ, რომ იქ გრძელდება მუშათა და დემოკრატიული მოძრაობის წარმომადგენელთა დაპატიმრება. ამას წერს დღეს გაზეთი „ლუმანიტე". ქალაქ ბარეიროში მიმდინარე წლის მაისში გამართული დემონსტრაციის მთელი რიგი მონაწილენი დღემდე საპყრობილეებში ჰყავთ და აწამებენ. დემოკრატიული ოპოზიციის ბევრი სხვა წარმომადგენელი პორტუგალიელმა ხელისუფლებმა სრულიად უმიზეზოდ დააპატიმრეს.

საომარი ოპერაციები, რომლებსაც პორტუგალიის მთავრობა ახორციელებს თავის კოლონიურ სამფლობელოთა ხალხების წინააღმდეგ ანგოლაში, მოზამბიკსა და გვინეაში, აღნიშნავს „ლუმანიტე", სულ უფრო მძიმე ტვირთად აწვება პორტუგალიის ისედაც სუსტ ეკონომიკას. მას დიდ ზარალს აყენებს აგრეთვე მუშა ძალის დანაკარგები — კოლონიური ომის დაწყებიდან აფრიკაში, მარტო მთავრობის ოფიციალური მონაცემებით, იქ დაიღუპა 3 ათასზე მეტი ახალგაზრდა კაცი. იმის გამო, რომ თავი დააღწიოს კოლონიურ არმიაში გაწვევას, უკანასკნელი ათი წლის მანძილზე სამუშაოს საძებნელად პორტუგალია დატოვა დაახლოებით 60 ათასმა კაცმა.

პოლიციის სასტიკი ტერორისა და მასობრივი რეპრესიების მიუხედავად, ხაზს უსვამს „ლუმანიტე", პორტუგალიის მუშათა კლასი სულ უფრო გაბედულად იბრძვის თავისი უფლებების დასაცავად და მოითხოვს ხელფასის მომატებას და სამუშაო დღის ხანგრძლივობის შემცირებას. მარტო უკანასკნელი თვეების მანძილზე მასობრივი გაფიცვები მოაწყვეს პორტუგალიელმა მეტალურგებმა, გემთსაშენებელი მრეწველობისა და ქიმიური საწარმოთა მუშაკებმა, ტრანსპორტის მუშებმა და საავადმყოფოთა სამედიცინო პერსონალმა.

პორტუგალიის კომუნისტური პარტიის ამასწინათ გამოქვეყნებული მანიფესტი შეიცავს მოწოდებას პორტუგალიის მთელი მუშათა კლასისა და ხალხისადმი, რომ კიდევ უფრო გააძლიერონ ბრძოლა იმისათვის, რომ პორტუგალიაში დროა ოფიციალურად ცნონ დემოკრატიული ოპოზიციის არსებობა, გაათავისუფლონ ყველა პოლიტიკური პატიმარი, დაითხოვონ პოლიტიკური პოლიცია, შეწყვიტონ კოლონიური ომი და დაიწყონ მოლაპარაკება ანგოლის, გვინეისა და მოზამბიკის ხალხთა კანონიერ წარმომადგენლებთან.

ლიბანი

კომუნისტური პარტიის ლეგალიზაცია

ბეირუთი, 18 აგვისტო. (საკდესის კორ.). „ლიბანის კომუნისტური პარტიის საქმიანობის ლეგალიზაცია ქვეყნის პროგრესული ძალების დიდი წარმატებაა, რასაც ლიბანელმა კომუნისტებმა მიაღწიეს მშრომელთა ინტერესებისათვის, რესპუბლიკის ეროვნული ინტერესებისათვის ხანგრძლივი ბრძოლის შედეგად", — განაცხადა საკდესის კორესპონდენტისათვის მიცემულ ინტერვიუში ლიბანის კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის გენერალურმა მდივანმა, მისმა ერთ-ერთმა დამაარსებელმა ნ. შაუიმ.

აქ გამოაცხადეს, რომ შესაბამისად დადგენილებისა, რომელიც ამ დღეებში მიიღო ლიბანის შინაგან საქმეთა მინისტრმა კ. ჯუმბლატმა, ლიბანის კომუნისტური პარტიის საქმიანობა ოფიციალურად ნებადართულია.

თავისი არსებობის 45 წლის მანძილზე ლიბანის კომუნისტურმა პარტიამ შეუპოვარი, მამაცური ბრძოლის გზა განვლო. ყველა სიძნელისა და განსაცდელის მიუხედავად, რომლებიც წილად ხვდათ ლიბანელ კომუნისტებს, ისინი მტკიცედ ადგანან მარქსიზმ-ლენინიზმისა და პროლეტარული ინტერნაციონალიზმის პოზიციებს.

ლიბანის კომპარტიამ, განაცხადა შაუიმ, ხალხის მასებისა და არაბთა მთელი ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის სიმპათიები და მხარდაჭერა დაიმსახურა. პარტია ლიბანის ერთ-ერთი წამყვანი პოლიტიკური ძალა გახდა. „პარტიის საქმიანობის ლეგალიზაცია, — განაგრძო შაუიმ, — მჭიდროდ უკავშირდება მუშათა კლასის როლის ამაღლებას ქვეყნის საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, ლიბანის მთელი პროგრესული ძალების გავლენის ზრდას, ეროვნულ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის აღმავლობას, ბრძოლას იმპერიალიზმისა და ისრაელის აგრესიის წინააღმდეგ, პალესტინელი ხალხის კანონიერ უფლებათა მხარდაჭერისათვის".

ცდილობენ ჩაფუშონ შეთანხმება

ნიუ-იორკი, 18 აგვისტო. (საკდესი). როგორც აქ ცნობილი გახდა, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის გენერალური მდივნის სპეციალური წარმომადგენელი ახლო აღმოსავლეთში გ. იარინგი განაგრძობს კონსულტაციებს. გუშინ იგი შეხვდა არაბთა გაერთიანებული რესპუბლიკისა და იორდანიის წარმომადგენლებს.

როგორც იუნაიტედ პრეს ინტერნეშნლის სააგენტო იუწყება, არაბთა გაერთიანებული რესპუბლიკის დელეგატმა აღუთქვა იარინგს, რომ ეგვიპტე „იბრძოლებს ახლო აღმოსავლეთში მშვიდობიანი და სამართლიანი მიზნების განსახორციელებლად".

სააგენტო ამასთან ყურადღებას მიაპყრობს იმას, რომ ისრაელის დელეგაცია გაერთიანებული ერების ორგანიზაციაში ცდილობს ჩაფუშოს იარინგის მისია და იგონებს საკუთარ მონაჭორს ცეცხლის შეწყვეტის ხაზზე ეგვიპტის რაკეტების გადაადგილების შესახებ.

ლონდონი, 18 აგვისტო. (საკდესი). გაზეთი „სანდი ტელეგრაფი" წერს რომ ისრაელმა გადაწყვიტა ჩაფუშოს ახლო აღმოსავლეთში ცეცხლის დროებითი შეწყვეტის შეთანხმება. ამასთან გაზეთი იმოწმებს ისრაელის საგარეო საქმეთა სამინისტროს წარმომადგენლის განცხადებას, რომელმაც გამოაცხადა, რომ გადაწყვეტილია „შეანელონ" კონტაქტები დოქტორ იარინგთან.

მსოფლიო აღშფოთებულია

ოკეანის მოწამვლის საფრთხე

ამერიკის შეერთებული შტატების თავდაცვის სამინისტრომ დაიწყო უაღრესად სახიფათო, ეგრეთწოდებული ოპერაცია „დევნა", რომელიც ითვალისწინებს ატლანტის ოკეანეში 418 კონტეინერის ჩაძირვას. კონტეინერებში მოთავსებულია 12.500 საბრძოლო რაკეტა, რომლებიც სავსეა ნერვულ-პარალიზური გაზით.

მასობრივი მოწამვლის საშუალებების საკმაოდ მნიშვნელოვანი რაოდენობით მოსპობა არ შეიძლება მიეწეროს პენტაგონის ჰუმანურ განზრახვებს. თუმცა ზოგიერთი გამოთქვამს ვარაუდს, რომ ამერიკის სამხედრო სამინისტრო თავიდან იცილებს ადამიანთა მოსპობის მოძველებულ იარაღს. აღმოჩნდა, რომ ჭურვები რაკეტული სათბობის გამოჟონვის გამო შეიძლებოდა თვითონვე აფეთქებულიყო. მათი შემდგომი შენახვა დიდ საფრთხეს უქმნიდა ალაბამის, კენტუკისა და ჩრდილოეთ კაროლინის შტატებს, სადაც საწყობებია განლაგებული.

ეს ხიფათი როცა გარდუვალი გახდა, პენტაგონმა კონსულტაციისათვის მიმართა მეცნიერებს. მათ წამოაყენეს რაკეტების ლიკვიდაციის რადიკალური საშუალება — მიწისქვეშა თერმოატომური აფეთქება. მაგრამ ამისათვის საჭირო იყო დრო, და პენტაგონის გენერლებმა იგი უარყვეს. საკითხი დაუყოვნებლივ გადაწყვეტას მოითხოვდა. ამ დროს წარმოიშვა რაკეტების ოკეანეში ჩაძირვის იდეა.

ადგილი, სადაც უნდა ჩაძირონ კონტეინერები, 282 მილით (500 კილომეტრი) არის დაშორებული კენედის კონცხს. პენტაგონი ცდილობს დააწყნაროს მსოფლიო აზრი და აცხადებს, რომ ჩაძირვა დიდ სიღრმეზე ხდება, და ოკეანის წყლების მოწამვლის უსაფრთხოების გარანტიას იძლევა. საქმე ის არის, რომ რაკეტების თავისით აფეთქება შეიძლება ოკეანის დიდ სიღრმეზეც მოხდეს, რადგან რაკეტული სათბობის გამოჟონვა ჰერმეტულ კონტეინერებშიც მაინც გრძელდება.

აფეთქება საკმაოდ დიდ მანძილზე გაავრცელებს სასიკვდილო გაზს. ამავე დროს სხვადასხვა მიმართულებით დინებები მოწამლულ წყალს წაიღებს დიდ სივრცეზე. ამასთან ერთად მომწამვლელი ნივთიერება სწრაფად არ ორთქლდება, არ იხსნება წყალში. ეს იმის დამადასტურებელია, რომ იგი დიდხანს გაძლებს ოკეანეში და საფრთხეს შეუქმნის კაცობრიობას.

მასობრივი მოწამვლის საფრთხე საკმაოდ დიდია. ნერვულ-პარალიზური შხამები მიკროდოზებითაც კი საშიშია ადამიანისათვის. ამიტომ ყველაზე მეტად მოწამვლის საშიშროება ემუქრება იმ ქვეყნებს, რომლებიც ახლოს არიან ჩაძირვის ადგილთან. ესენია სამხრეთ ამერიკის ცენტრალური და ჩრდილოეთი რაიონები, ამერიკის შეერთებული შტატების აღმოსავლეთი სანაპირო.

• • •

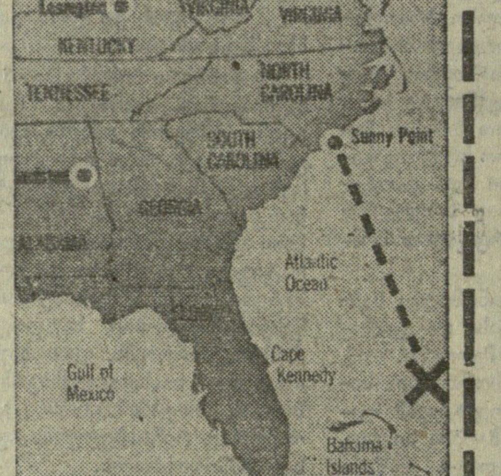

სურათებზე: ზემოთ — რუკაზე ჯვრით მინიშნებულია ის ადგილი, სადაც მოხდება ნერვულ-პარალიზური გაზით სავსე კონტეინერების ჩაძირვა; ქვემოთ — ბეტონის ბლოკები სამხედრო-საზღვაო ბაზის ტერიტორიაზე.

ნახატი და სურათი ჟურნალ „იუ. ს. ნიუს ენდ უორლდ რიპორტიდან".

ვენესუელა

პროფკავშირთა კონფერენცია

კარაკასი, 18 აგვისტო. (საკდესი). მუშათა მოძრაობა — ამერიკის შეერთებული შტატების იმპერიალიზმისაგან ლათინური ამერიკის ხალხთა განთავისუფლების საქმეში გადამწყვეტი ფაქტორია. ამ საკითხს მიეძღვნა ლათინური ამერიკის პროფკავშირთა II კონფერენცია, რომელიც გუშინ გაიხსნა ვენესუელის დედაქალაქში.

ამერიკის მონოპოლიათა ბატონობა აფერხებს ლათინური ამერიკის ეკონომიურ განვითარებას, განაცხადა ვენესუელის მშრომელთა კონფედერაციის აღმასკომის წევრმა სერვი პრატომ. მშრომელთა ერთობა ადგილობრივი ოლიგარქიებისა და მათი იმპერიალისტური პატრონების მხრივ ექსპლოატაციის წინააღმდეგ ბრძოლაში, ხაზი გაუსვა მან, პროფკავშირთა უპირველესი ამოცანაა.

კონფერენციაში მონაწილეობდა კონტინენტის ბევრი პროფკავშირული და მუშათა ორგანიზაციის — არგენტინის შრომის საყოველთაო კონფედერაციის, ურუგვაის მშრომელთა ეროვნული კონვენტის, ვენესუელის მშრომელთა კონფედერაციისა და სხვა ორგანიზაციების 200-მდე დელეგატი.

სიმპოზიუმი კარაკასში

კარაკასი, 18 აგვისტო. (საკდესი). პერუს წარმომადგენელმა ეფრაინ რიბეიროს დაგმო ამერიკის შეერთებული შტატების გადაწყვეტილება ატლანტის ოკეანეში ჩაძიროს მომაკვდინებელგაზიანი კონტეინერები. იგი გამოვიდა წყლების გაბინძურების კონტროლის საკითხებისადმი მიძღვნილ სიმპოზიუმზე, რომელმაც გუშინ დაიწყო მუშაობა ვენესუელის დედაქალაქში. ამ სიმპოზიუმში მონაწილეობს ლათინური ამერიკის ქვეყნების ასამდე დელეგატი. ვენესუელის წარმომადგენელმა ხაზი გაუსვა აგრეთვე, რომ დინებას მომწამვლელი ნივთიერებანი შეუძლია ათასობით კილომეტრზე წაიღოს ჩაძირვის ადგილიდან და საფრთხე შეუქმნას ბევრი ადამიანის სიცოცხლეს.

აშშ

ომის განგრძობის კურსი

ნიუ-იორკი, 18 აგვისტო. (საკდესი). გუშინ ვიცე-პრეზიდენტმა სპირო აგნიუმ მკვახედ გააკრიტიკა ის ამერიკელი პოლიტიკური მოღვაწენი, რომლებიც მოითხოვენ ვიეტნამის ომის შეწყვეტასა და სამხრეთ-აღმოსავლეთ აზიიდან ამერიკის ჯარების გამოყვანას.

მაიამი-ბიჩში (ფლორიდა) „უცხოეთის ომების ვეტერანთა „ორგანიზაციის კონფერენციაზე გამოსვლისას აგნიუმ გაილაშქრა სენატორების დემოკრატ მაკგოვერნსა და რესპუბლიკელი ჰეტფილდის იმ შესწორების წინააღმდეგ, რომელიც შეიტანეს სამხედრო შესყიდვების კანონპროექტში. ამ კანონპროექტს ამჟამად იხილავენ სენატში. სენატორთა შესწორება მოითხოვს ამერიკის ჯარების გაყვანას სამხრეთ ვიეტნამიდან მომავალი წლის ივნისის დამლევისათვის.

აგნიუმ ფაქტიურად აღიარა, რომ საიგონის რეჟიმი ეყრდნობა ამერიკის ხიშტებს. თუ შეერთებული შტატები, თქვა ვიცე-პრეზიდენტმა, თავის ჯარებს გაიყვანს სამხრეთ ვიეტნამიდან, სამხრეთ ვიეტნამის არმია წინააღმდეგობას ვერ გაუწევს ეროვნული განთავისუფლების ფრონტის ძალებს და ამის შედეგად „საიგონის მთავრობა დაემხობა".

ვიცე-პრეზიდენტ აგნიუს გამოსვლა მოწმობს, რომ შეერთებული შტატები აპირებს განუსაზღვრელი დროით დატოვოს ჯარები ვიეტნამში.

„კუბოები" ღია ზღვაში

ვაშინგტონი, 18 აგვისტო. (საკდესი). გემი „რასელ ბრიგსი", რომელსაც მიაქვს ნერვულ-პარალიზურგაზიანი 418 „ბეტონის კუბო", მიდის ატლანტის ოკეანის იმ ადგილისაკენ, სადაც პენტაგონს განზრახული აქვს ჩაძიროს ეს ტვირთი.

ზღვა ძალზე ღელავს და ამის გამო გემი ჩვეულებრივზე ორჯერ უფრო ნელა მიდის. მოსალოდნელია, რომ „რასელ ბრიგსი", რომელსაც ახლავან ამერიკის შეერთებული შტატების სამხედრო-საზღვაო ძალების საესკადრო ნაღმოსანი და სადარაჯო გემი, 19 საათზე გრინვიჩის დროით მიაღწევს ჩაძირვის ადგილს, რომელიც მდებარეობს 455 კილომეტრზე ფლორიდის ნახევარკუნძულის აღმოსავლეთით და ბაჰამის კუნძულების ჩრდილოეთით. როგორც პენტაგონის წარმომადგენელმა განაცხადა, ჩაძირვა გათვალისწინებულია დღეს. მაგრამ შეიძლება „ხვალისთვის გადადონ, თუ ვერ მოასწრეს მისი მომზადება". მაგრამ, როგორც საინფორმაციო სააგენტოები იტყობინებიან, არმიის ექსპერტები დაბეჯითებით მოითხოვენ, რომ გაზიანი კონტეინერები რაც შეიძლება მალე ჩაძირონ, რადგან „ზოგიერთი რაკეტა დაზიანებულია და შეიძლება აფეთქდეს".

18 აგვისტო

რაზე წერს უცხოეთის პრესა

ყოველი მხრიდან

საზღვარგარეთის პრესა ფართოდ იუწყება, რომ საბჭოთა კავშირში გაუშვეს ავტომატური საპლანეტათშორისო სადგური „ვენერა-7". გაზეთები ხაზგასმით აღნიშნავენ, რომ „ვენერა-7" გაუმჯობესებულია ამავე ტიპის წინა სადგურებთან შედარებით. ზოგიერთი გაზეთი ბეჭდავს მიმოხილვებს, რომლებშიც აშუქებს საბჭოთა კავშირისა და ამერიკის შეერთებული შტატების ავტომატური სადგურების მიერ პლანეტა ვენერას კვლევას.

საზღვარგარეთის პრესა იუწყება, რომ ამერიკის ავიაცია მასირებულად ბომბავს სამხრეთ ვიეტნამს. ფრანგული „ორორი" აქვეყნებს გიგანტური ბომბდამშენის „ბ-52"-ის ფოტოსურათს, რომელმაც ბომბები დაუშინა სამხრეთ ვიეტნამის ერთ-ერთ რაიონს. როგორც გაზეთი აღნიშნავს, ამ თავდასხმის დროს ამერიკის თვითმფრინავებმა ჩამოყარეს 3 ათასი ტონა ბომბი. ამერიკის გაზეთები ბეჭდავენ ამერიკის შეერთებული შტატების ვიცე-პრეზიდენტის ს. აგნიუს გუშინდელი გამოსვლის შინაარსს. აგნიუმ მოითხოვა განაგრძონ ომი სამხრეთ ვიეტნამში. გაზეთი „ვაშინგტონ პოსტი" აღნიშნავს, რომ ამ მოწოდებამ მკვეთრი რეაქცია გამოიწვია კონგრესში.

ინგლისური გაზეთები აშუქებენ ოლსტერის მდგომარეობას და წერენ, რომ ჯარებმა ჩაკეტეს ჩრდილოეთ და სამხრეთ ირლანდიის დამაკავშირებელი ყველა გზა და ცდილობენ შექმნან ოლსტერში ერთიანი ოპოზიციური პარტია.

ფრანგულმა „ორორმა" დაბეჭდა სტატია, რომელშიც აღნიშნავს, თუ რაოდენ საშიშია პენტაგონის გადაწყვეტილება ჩაძიროს ატლანტის ოკეანის წყლებში ნერვულ-პარალიზურ გაზიანი კონტეინერები.

უნგრული „ნეპსაბადშაგი" გერმანიის კომუნისტური პარტიის აკრძალვის 14 წლისთავის გამო ბეჭდავს სტატიას, რომელშიც მოითხოვს გააუქმონ საგანგებო კანონები გერმანიის ფედერაციულ რესპუბლიკაში. მოვლენათა განვითარება მოწმობს, წერს გაზეთი რომ თავისი დრო მოჭამა „ანტიკომუნიზმის" დოქტრინამ, რომელსაც მიმართავდნენ დასავლეთ გერმანიის წინა მთავრობები. (საკდესი).

ტელეტაიპის ლენტიდან

ფაქტები

მეგობრული ურთიერთობა

☐ ნიკოზია, 17 აგვისტო. (საკდესი). კვიპროსის გაზეთები მნიშვნელოვან ყურადღებას უთმობენ საბჭოთა კავშირსა და კვიპროსს შორის დიპლომატიური ურთიერთობის დამყარების 10 წლისთავს.

დიპლომატიური ურთიერთობის დამყარების შემდეგ, წერს „კვიპროსი", განუხრელად ფართოვდებოდა და მტკიცდებოდა ორი ქვეყნის ურთიერთობა, რომელსაც საფუძვლად უდევს თანასწორობის, მეგობრობისა და ურთიერთგაგების პრინციპები.

ანსამბლ „სალხინოს" წარმატება

პარიზი, 18 აგვისტო. (საკდესი). ქალაქ კონფოლანში (შარანტის დეპარტამენტი) დამთავრდა ფოლკლორის XIII საერთაშორისო ფესტივალი, რომელშიც მონაწილეობდა 17 ქვეყანა. მათ შორის პოლონეთი, რუმინეთი, საფრანგეთი და საბჭოთა კავშირი.

დიდი წარმატება ხვდა წილად საქართველოს სსრ ქალაქ რუსთავის ვოკალურ-ქორეოგრაფიულ ანსამბლს „სალხინოს". 16 აგვისტოს ნიჭიერ ანსამბლს პატივი ხვდა საზეიმოდ დაეხურა ფესტივალი. კონცერტს, რომელიც ხალხით გაჭედილ დარბაზში მიმდინარეობდა, მაყურებლები მქუხარე ტაშით შეხვდნენ.

25 აგვისტომდე ანსამბლი საგასტროლო კონცერტებს გამართავს საფრანგეთში.

ლიბანის ახალი პრეზიდენტი

☐ ბეირუთი, 18 აგვისტო. (საკდესი). ლიბანში გაიმართა პრეზიდენტის არჩევნები. ლიბანის რესპუბლიკის ახალ პრეზიდენტად არჩეულია სულეიმან ფრანჟიე, რომელმაც ლიბანის პარლამენტში კენჭისყრის დროს 50 ხმა მიიღო. მისმა მეტოქემ ელიას სარკისმა მიიღო 49 ხმა. ს. ფრანჟიეს ლიბანის ეროვნული ეკონომიკის მინისტრის პოსტი ეკავა.

სამხედრო-საზღვაო ძალების მანევრები

☐ ბონი, 18 აგვისტო. (საკდესი). ვილჰელმსჰაფენის სამხედრო-საზღვაო ბაზიდან გუშინ ზღვაში გავიდა ბუნდესვერის სამხედრო-საზღვაო ძალების 30-ზე მეტი ხომალდი. მანევრები, „მინფლოტექს 70"-ის სახელდობრ სახელწოდებით, 28 აგვისტომდე გასტანს. მანევრები მოეწყობა დორიჩ ბუხტის ყურის რაიონში. როგორც დპა სააგენტო იუწყება, მანევრების მონაწილე ქვედანაყოფების ძირითადი ამოცანებია დანაღმვა და განნაღმვა, აგრეთვე გემების ქარავნების გაცილება ღამით.

დირექტორის ტრიბუნა

სპეციალიზაციის სიკეთე

ხუთწლედის დამამთავრებელ წელს ზესტაფონელი მეკაბელეები აღმავლობით შრომობენ. ქარხნის ახალგაზრდულმა კოლექტივმა მიმდინარე წლის შვიდითვის პროდუქციის რეალიზაციის გეგმა ვადაზე ადრე გაანაღდა და გეგმის გადამეტებით მოახდინა დიდძალი პროდუქციის რეალიზაცია. დიდი გადაჭარბებით შესრულდა აგრეთვე სასაქონლო პროდუქციის გამოშვების დავალებაც. ნაკისრი სოციალისტური ვალდებულებებისა და საწარმოო გეგმების სასახელოდ შესრულებასთან ერთად ჩვენმა კოლექტივმა მომჭირნედ იშრომა. დაზოგილია დიდძალი მასალა, რომლითაც შეგვიძლია ექვსი დღე-ღამე, ვიმუშაოთ და გამოვუშვათ 2.400 კილომეტრი კაბელი, რომლის ღირებულება 80.000 მანეთს შეადგენს.

მაღალ მაჩვენებლებს მივაღწიეთ შრომის ნაყოფიერების გაზრდის საქმეშიც. ხუთწლედის ბოლოსათვის გეგმით შრომის ნაყოფიერება 46 პროცენტით უნდა გაგვეზარდა, მაგრამ ამ მაჩვენებელს ბევრად გადავამეტეთ. შრომის ნაყოფიერების ზრდამ უკვე 128 პროცენტი შეადგინა. ეს ბევრად აღემატება ხუთწლედის ბოლოსათვის გათვალისწინებულ მაჩვენებელს. რა ღონისძიებებით მოიპოვა ჩვენმა კოლექტივმა ეს წარმატება?

დარგობრივი პრინციპით წარმოების მართვის სრულყოფამ და მისმა განხორციელებამ დიდი და ფართო გასაქანი მისცა სახალხო მეურნეობაში სპეციალიზაციის დანერგვას, რაც დიდმნიშვნელოვან ეკონომიურ ეფექტს იძლევა სახალხო მეურნეობის ყველა დარგში. ამ თვალსაზრისით ჩვენთანაც მრავალი ღონისძიება განხორციელდა. სპეციალიზაციამ, რომელსაც წინ უძღოდა დიდი მოსამზადებელი სამუშაოები, კარგი შედეგები მოგვცა. სპეციალიზაციამ დღის წესრიგში დააყენა ერთნაირ სამუშაოთა ცენტრალიზაცია და ტექნოლოგიური პროცესების სრულყოფა. ამ მიზნით შეიცვალა მთელ რიგ ნაკეთობათა დამზადების ტექნოლოგიური პროცესები, გამარტივდა პროდუქციის დამზადების ციკლი. განახლდა ტექნიკური ბაზა, შეიცვალა წარმოების რეჟიმი და სხვ.

მარტო ერთი დასაყენებელი სადენის ტექნოლოგიური ციკლიდან ამოღებამ და მის ნაცვლად მეორე მარკის კაბელის დანერგვამ გაამარტივა ტექნოლოგიური პროცესი, დაზოგა ისეთი მასალები, როგორიც არის საიზოლაციო რეზინი, ბამბის ნართი, სპეციალური გამჟღენთი ნივთიერებანი, აგრეთვე დამხმარე მასალები. მათ ნაცვლად ახლა მხოლოდ ერთი საიზოლაციო მასალაა საჭირო. აღსანიშნავია, რომ მარტო ამ ღონისძიებით ყოველწლიურად მივიღეთ 40.000 მანეთი ეკონომია, ამასთან 30 პროცენტით გადიდდა პროდუქციის წარმოება. უკანასკნელ ორ წელიწადში პროდუქციის მოცულობა 98 პროცენტით გავზარდეთ, მაშინ როცა წარმოების ძირითადი, საწარმოო ფონდები საგრძნობლად შევამცირეთ და წარმოება ახლა გაცილებით მეტ მოგებას იღებს, ვიდრე სპეციალიზაციამდე. ყოველივე ეს მეკაბელეთა თავდადებული შრომის შედეგია. ამ შრომაში ბევრმა ისახელა თავი, მათ შორის განსაკუთრებით გამოირჩევიან საოსტატოები, რომლებსაც ი. ფერაძე და ზ. ლეჟავა ხელმძღვანელობენ.

საწარმოს ეკონომიური ეფექტიანობის ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი მაჩვენებელია წარმოების რენტაბელობის დონე და მოგება, გამომუშავებული პროდუქციის თვითღირებულებისა და შრომითი დანახარჯების სისტემატური შემცირება, ამ მიმართულებით ჩვენს კოლექტივს კარგი შედეგები აქვს.

მიმდინარე წელს შრომის ნაყოფიერება გეგმასთან შედარებით გაზრდილია 8 პროცენტით. გეგმის გადამეტებით გამოშვებულია სხვადასხვა სახის ათეულ ათასობით კილომეტრი კაბელი. მათ შორის რამდენიმე ასეული კილომეტრი საექსპორტოა, რენტაბელობის დონეს და მოგებას დიდად ზრდის საექსპორტო შეკვეთები. ქართული კაბელი მსოფლიოს 22 ქვეყანაში იგზავნება.

დაგეგმვისა და ეკონომიური სტიმულირების ახალმა სისტემამ შესაძლებლობა მოგვცა აღმოგვეფხვრა ზოგიერთი ნაკლოვანებანი, რაც ადრე შრომის განაწილების, ნორმებისა და მატერიალური სტიმულირების საქმეში არსებობდა. თუ ადრე მომუშავეთა 18-20 პროცენტი ვერ ასრულებდა გამომუშავების ნორმებს, ახლა ეს მაჩვენებელი შემცირდა. ქარხანაში უკანასკნელ ხანს ბევრი ნოვატორული სიახლე დაინერგა. ამოქმედდა ავტომატიზაციისა და მექანიზაციის ახალი საშუალებანი. ახალი ტექნიკის ხაზით დანერგილმა ღონისძიებებმა, რაციონალიზატორულმა წინადადებებმა და შრომის მეცნიერულმა ორგანიზაციამ ქარხანას დიდი მოგება მისცა. ახლა მეტ ყურადღებას ვუთმობთ საწარმოო კულტურას და ესთეტიკას. მარტო წელს ქარხნის ტერიტორიაზე 500-მდე ძირი მარადმწვანე მცენარე, დეკორატიული ხე-ბუჩქი დაირგო. ეწყობა ახალი გაზონები და ყვავილნარები, რაც შნოსა და ლაზათს მატებს ქარხნის ტერიტორიას. ამ მიმართულებით ჩვენი მუშაობა კვლავ გრძელდება. მეკაბელეებმა სკკპ XXIV ყრილობის, საბჭოთა საქართველოსა და საქართველოს კომპარტიის 50 წლისთავის აღსანიშნავად ვალდებულება იკისრეს ხუთწლედის გადამწყვეტი წლის დავალება 23 დეკემბრისათვის შეასრულონ. ამ ვალდებულების შესრულებისათვის ახალი ძალით გაჩაღდა სოციალისტური შეჯიბრება.

დ. კუხიანიძე,

ზესტაფონის ქარხანა „საქკაბელის" დირექტორი.

ქვასატეხი კარიერები და თავსატეხი პრობლემები

რამ გააშიშვლა ქოჩორა ქედი?

ვინ არ მოხიბლულა ჩვენი მარად სათაყვანებელი გელათით და ბაგრატის ტაძრით, ამ უბრწყინვალესი ძეგლებით, რომლებიც ისტორიულ ნიშანსვეტებად აღმართულან ერთიმეორის პირისპირ და განზრახ დამიზნებულებივით შეჰყურებენ ერთმანეთს.

მაგრამ ქუთაისისა და გელათის შემოგარენი მარტო ამ ისტორიული ძეგლებით როდი ხიბლავენ ადამიანს. მიჰყვები გელათის გზას და სულ უფრო ტკბები ბუნების სილამაზით. აგერ — რიონი, მწვანეყვავილა, გუმათის ზღვა, უფრო მაღლა — მოწამეთის მთები და მწვანით აქოჩრილი ქედები, მათ შუა — სატელევიზიო კოშკი, გადაღმა — წყალწითელა, მოწამეთის მონასტერი და თვითონ გელათი...

კაცის ხელმა შემოინახა, გადაარჩინა, კიდევ უფრო დაამშვენა ბუნების მომადლებული განძიც და ისტორიული ძეგლებიც.

კულტურის ძეგლების სამეგობროდ მოვიდნენ აქ, გელათში, ქუთაისის ელექტრომექანიკური ქარხნის მუშა-მოსამსახურეები, მოვიდნენ და შესანიშნავი საქმე ითავეს — მთლიანად აღადგინეს გელათის კიდევ ერთი უნიკალური ძეგლი, ბაზილიკური ტიპის ეკლესია, რომელიც „წმიდა ელიას" სახელით არის ცნობილი და სახელგანთქმულ გელათის ტაძარზე ერთი საუკუნით ძველია.

ბუნების სამეგობროდ მოვიდნენ ქუთაისელები მწვანეყვავილას მიდამოებში და აქამდე შემორჩენილი ხრიოკი ადგილების გასამწვანებლად მასობრივი შაბათობები მოაწყეს, ათიათასობით ძირი ხე დარგეს. და ყოველივე ამის მნახველს რაოდენ გეტკინება გული, როცა გელათისაკენ მიმავალს, სამეგობროდ კი არა, სამტროდ აღმართული ხელის კვალი წარმოგიდგება თვალწინ.

მაღლა, გოდორას ქედზე, მის გაშიშვლებულ თხემს დაინახავ. სადღაა მუხით, წაბლითა და ბზით შემოსილი ქოჩორა ქედი, ჯერ კიდევ გუშინ ასე დიდებულად რომ ამშვენებდა ამ ქედსაც და მთელ გადასახედსაც.

დაბლა, გზატკეცილზე, გოდორას შიშველი ქედის თხემიდან ჩამოცვივნულ უზარმაზარ ლოდებს წააწყდები. ზოგი ისე დიდია, რომ ასფალტზე დარტყმის ძალით ორმო და გუბურა გაუჩენია. ლოდები ფერდობებზე და გზატკეცილის ყველა მხარეზეა მიმოფანტული.

მაინც რატომ გაშიშვლდა გოდორას ქედი? რატომ მოცვივა ვეება ქვა-ლოდები, რომლებსაც საფრთხე და მუქარა მოაქვთ თან?

ხუთიოდე წელია, რაც ამ ქედზე საქართველოს სსრ საშენ მასალათა მრეწველობის სამინისტროს ქვის სამსხვრევ-დამხარისხებელი ქარხნის ქვასატეხი კარიერები მოეწყო. ერთხანს, თითქოს, ყველაფერი რიგზე მიდიოდა. მაგრამ შარშან და წელს იმატა ნგრევამ, აფეთქების ძალამ, იკლო გოდორას ქედის სიმაღლემ და სიმწვანემ. ყოველი აფეთქების დროს, და ამას ყოველი მისი გამგონე ადასტურებს, ზანზარებს მთელი მიდამო, აფეთქების ძალა, სროლის დეტონაცია სწვდება და აზიანებს სოფელ მოწამეთაში მცხოვრებთა სახლებს.

აბა, ჰკითხეთ მოწამეთელ კოლმეურნეებს კირილე, თეოფილე და ტარასი ჭარხალაშვილებს, რამ დააზიანა მიწაში ჩაფლული ქვევრები, რამ ჩალეწა მინები და რამ მოკლა პირუტყვი...

კაცს გული გეტკინება, როცა 82 წლის მოხუცს კირილე ჭარხალაშვილს უსმენ:

— ჩვენი მთავრობა ხრიოკებს ამწვანებს და ატყევებს, ხალხი ოფლს ღვრის თავისი ბუნების გამშვენიერებისათვის. ჩვენი გოდორას ქედი კი, ოდითგანვე დიდებული ტყით დაფარული, თვალსა და ხელს შუა ქრება, ხრიოკად იქცევა. ესეც რომ არ იყოს, საფრთხე ემუქრება სახლებს, ცოცხალ არსებას.

— მართალს ამბობს ბერიკაცი, — ამ თვენახევრის წინ ჩვენი კოლმეურნეობის სამი წლის მოზვერი კარიერებიდან გადმოცვივნულმა ქვებმა მოკლა. ღმერთმა დაგვიფაროს, და იქ ადამიანიც რომ ყოფილიყო?! — თავისი გულისნადები ვერ დამალა მწყემსმა ტარასი ჭარხალაშვილმა.

ამდენი გულისტკივილით გელათს მივაღწიეთ. გელათის ძეგლ-მუზეუმის გამგე ი. ფუტკარაძე და ქუთაისის ისტორიულ-ეთნოგრაფიული მუზეუმის მეცნიერი მუშაკი, ექსკურსიამძღოლი ზ. წიტაიშვილი დაბეჯითებით ამტკიცებენ, რომ ქვასატეხზე წარმოებული აფეთქებები საფრთხეს უქმნიან ტაძარს, და ამის დასადასტურებლად მთავარი ტაძრის სამხრეთ კედელზე, მზის საათის ზემოთ, მონოლითური ქვისწყობის დეფორმირებაზე მიუთითებენ.

ცხადია, იმ ადამიანებს უფრო უნდა ერწმუნო, რომლებიც აქ წლების მანძილზე მუშაობენ. მაგრამ, სხვები კიდევ ამ აზრს არ იზიარებენ, ამტკიცებენ, კარიერების აფეთქებით გელათს საფრთხე არ ემუქრებაო.

ასეა თუ ისე, ეს საკითხი აქამდე წარმოებულ შემოწმებასა და დასკვნებზე მაინც არ უნდა გაიყინოს. ხომ შეიძლება, დღეს თუ არა ხვალ მაინც გახდეს საგანგაშო გელათის საქმე? მერე გვიან არ იქნება?

ჩვენ ვესაუბრეთ ქვის სამსხვრევ-დამხარისხებელი ქარხნის დირექტორს ა. შალამბერიძეს და ბურღვა-აფეთქების სამუშაოთა უბნის უფროსს გ. ბერაძეს. ორივენი ამტკიცებენ, აფეთქების ძალა არც ისე დიდია. ეს ჩამოსულმა კომისიამაც დაადასტურაო.

ვთქვათ, ასეა. მაგრამ სად წაუხვალ ჯიუტ ფაქტებს, იმას, რომ კარიერების მოქმედებით ვულკანივით ცვივა ვეება ლოდები, ან კიდევ იმას, რასაც მოწამეთელი კოლმეურნეები და გელათის ძეგლ-მუზეუმის მუშაკები აცხადებენ?

[illegible], განა გოდორას ქედს გარდა ქუთაისის შემოგარენში, რომელიც ასე მდიდარია კარიერებით, სხვა, საფრთხისაგან საიმედო, საბადო არ არის? განა ნაწილობრივ კიდევაც არ შეიძლება ერთი [illegible]? და ნუთუ კიდევ [illegible] რომ ჩატარდეს გეოლოგიური ძიება, უფრო დიდი საქმე არ [illegible]?

მთელი ეს ისტორია ასე დაწვრილებით იმიტომ მოვიყვანეთ, რომ ქვასატეხმა თავსატეხი და გადაუდებელი პრობლემები გააჩინა.

სადავო არ არის, რომ ქვასატეხი კარიერები სჭირდება ჩვენს სახალხო მეურნეობას, მაგრამ ბუნებისა და მატერიალური კულტურის ძეგლების სამეგობროდ და არა საზიანოდ და სამტროდ.

მაშ, რაც შეიძლება დროზე გადაიჭრას ქვასატეხის პრობლემა.

ზ. ჯავახაძე,

„კომუნისტის" საკ. კორ.

* * *

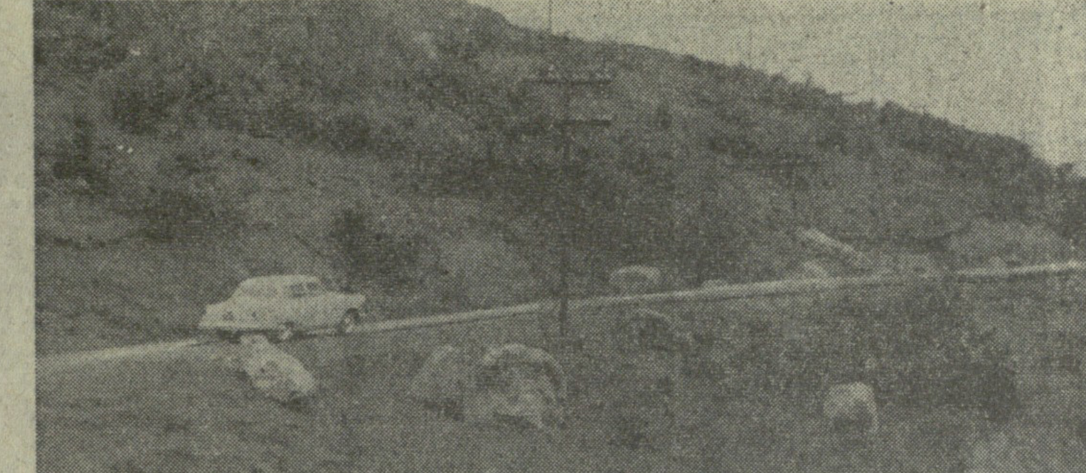

მკითხველი ამ სურათზე ნათლად დაინახავს სამანქანო დიდ გზატკეცილს, რომელიც მიემართება სატელევიზიო ანძის ახლოს. მაგრამ, სამწუხაროდ, სისტემატურად ცვივა დიდი ქვები და საფრთხეს ქმნის, მოძრაობას აჩერებს. აი როგორ გამოიყურება დღეს გზატკეცილის მონაკვეთი მოწამეთასთან.

ფოტო მ. მაღლაფერიძისა.

ტყე და ეროზია

ტყის ზოლები — სახალხო მეურნეობის სამსახურში

ნიადაგის ეროზიასთან ბრძოლას უდიდესი მნიშვნელობა აქვს ჩვენი ქვეყნის სახალხო მეურნეობის შემდგომი განვითარებისათვის.

ცნობილია, რომ ნიადაგის ეროზიაზე მოქმედებს როგორც ბუნებრივი, ისე ხელოვნური ფაქტორები. ბუნებრივი ფაქტორებიდან აღსანიშნავია რელიეფი, ატმოსფერული ნალექები, მცენარეული საფარი და თვით ნიადაგის ხასიათი. ხელოვნური ფაქტორებიდან კი ადამიანის არაწესიერი სამეურნეო მოქმედება.

მართალია, ნიადაგის ეროზიაზე მოქმედი ფაქტორებიდან უდიდესი როლი ეკუთვნის რელიეფსა და ატმოსფერულ ნალექებს, ურომლისოდაც ეროზიაზე ლაპარაკიც კი ზედმეტია, მაგრამ დადგენილია, რომ მთის ტყეები ხელს უწყობენ ატმოსფერული ნალექების გადაყვანას ნიადაგის სიღრმეში და ამით სპობენ ან ძლიერ ამცირებენ ეროზიული პროცესებისა და ღვარცოფების წარმოშობას.

ისტორიული ცნობები ადასტურებენ, რომ საქართველოს მთის ფერდობები გარკვეულ ისტორიულ პერიოდში ძირითადად დაფარული იყო ტყეებით, მაგრამ წარსულში ადამიანის არარაციონალურმა სამეურნეო მოქმედებამ მრავალ ადგილას მოსპო ისინი. ამ გარემოებამ გამოიწვია ნიადაგის ფიზიკურ-ქიმიური თვისებების გაუარესება. თხიერი ზედაპირული ჩამონადენის გაძლიერება და ეროზიული მოვლენების განვითარება.

გარდა ამისა, საქართველოს იმ რაიონებში, სადაც მთის ფერდობებზე გაშენებულია ერთწლიანი სასოფლო-სამეურნეო კულტურები, ადგილი აქვს ნიადაგის ჩამორეცხვას, რის გამოც არა მარტო მნიშვნელოვნად მცირდება სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მოსავალი, არამედ ისეთ ფერდობებზე ეროზია ზოგჯერ ისეთი ინტენსივობით მიმდინარეობს, რომ რამდენიმე წელიწადში მიწა უნაყოფო ხდება და ნაცვლად სარგებლობისა, ზარალი მოაქვს სახალხო მეურნეობისათვის.

აღნიშნული მოვლენების თავიდან აცილების მიზნით საჭიროა საქართველოს მთის ფერდობებზე ჩატარდეს ისეთი სამელიორაციო ღონისძიებანი, რომლებიც არა მარტო შეამცირებენ თოვლის დნობისა და თავსხმა წვიმების შედეგად წარმოქმნილ ჩამონადენს, არამედ ხელს შეუწყობენ მომიჯნავე სასოფლო-სამეურნეო ნაკვეთების გატყიანებას და მოსავლიანობის გადიდებას.

წინათ ეროზიის საწინააღმდეგო ტყის ზოლების გეგმიან გაშენებას ხელს უშლიდა ის გარემოება, რომ რელიეფის პირობებთან დაკავშირებით არ იყო დადგენილი მათი სიგანე და ზოლთაშორისი მანძილი; ამჟამად იგი არა მარტო დადგენილია, არამედ შერჩეულია ზოლებში გასაშენებლად ვარგისი ხეები და ბუჩქები ვერტიკალური ზონების მიხედვით. ამასთან შედგენილი და დამტკიცებულია ძირითადი მითითებანი საქართველოს მთის ფერდობებზე ეროზიის საწინააღმდეგო ტყის ზოლების გასაშენებლად.

მაგრამ, სამწუხაროდ, ჯერ კიდევ არ ექცევა სათანადო ყურადღება ამ დიდმნიშვნელოვანი ღონისძიების განხორციელებას. ეს იმ დროს, როცა საქართველოს მთელ რიგ მთიან რაიონებში ჩვენს თვალწინ ირეცხება და სასოფლო-სამეურნეო სარგებლობიდან გამოდის ერთ დროს ნაყოფიერი ფართობები. თუ გავითვალისწინებთ იმ გარემოებას, რომ ამიერკავკასიის რესპუბლიკებში საქართველო ყველაზე ღარიბია სახნავი მიწებით, გასაგები გახდება ეროზიის საწინააღმდეგო ტყის ზოლების გაშენების აუცილებლობა არა მარტო სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებზე, არამედ სოფლის მეურნეობის სარგებლობიდან გამოსულ ძლიერ ეროზირებულ ნიადაგზე და მთის მდინარეთა უტყეო აუზებში, რადგან ჩვენი მიზანია არა მარტო ეროზიული პროცესების აღკვეთა, არამედ ეროზირებული ნიადაგების ნაყოფიერების აღდგენა და მდინარეთა რეჟიმის რეგულირება. ამ უკანასკნელს განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს, რადგან საქართველოს მთელ რიგ მთის მდინარეთა აუზებში, ტყეების განადგურების შედეგად ადგილი აქვს უეცარი წყალდიდობებისა და კატასტროფიული ქვატალახიანი ღვარების წარმოშობას, რასაც უდიდესი ზარალი მოაქვს ჩვენი სახალხო მეურნეობისათვის.

ასეთ მთის მდინარეთა აუზებში ზედაპირული ჩამონადენის რეგულირება დღის წესრიგში აყენებს ტყის აღდგენითი სამუშაოების ჩატარებას, რაც თავის მხრივ დიდ ხარჯებთან არის დაკავშირებული. ამ თვალსაზრისით ერთ-ერთ რაციონალურ ღონისძიებად მიჩნეულ უნდა იქნას მთის ფერდობებზე ეროზიის საწინააღმდეგო ტყის ზოლების გაშენება, რადგან დაკვირვებანი გვიჩვენებენ, რომ ზოლების გავლენით, ადამიანის ჩაურევლადაც მიმდინარეობს ზოლთაშორისი ფართობების გატყევება. მაშასადამე, უნდა ვივარაუდოთ, რომ მთის მდინარეთა უტყეო აუზებში ეროზიის საწინააღმდეგო ტყის ზოლების გაშენება არა მარტო მოაწესრიგებს წყლის რეჟიმს, არამედ დროთა განმავლობაში აღადგენს ტყეებს და ამით მრავალმხრივ სარგებლობას მოუტანს სახალხო მეურნეობას.

ეროზიის საწინააღმდეგო ტყის ზოლების გაშენებისას ბუნებრივად ისმება კითხვა, თუ რა მოთხოვნილებებს უნდა აკმაყოფილებდეს ასეთი ზოლები, როგორი უნდა იყოს ფერდობზე მათი განლაგება, სიგანე, შემადგენლობა, ფორმა, სტრუქტურა, ტიპი და რომელ ჯიშებს უნდა მიეცეს უპირატესობა ზღვის დონიდან სიმაღლისა და ფერდობის დაქანების მიხედვით.

ეროზიის საწინააღმდეგო ტყის ზოლების გაშენებას საფუძვლად უდევს მისი ძირითადი მიზნობრივი დანიშნულება. ვინაიდან ასეთი ზოლების დანიშნულებაა როგორც თხიერი, ისე მკვრივი ჩამონადენის დაკავება, ისინი უნდა განლაგდნენ ფერდობების განივად, ჰორიზონტალების მიმართულებით, დამოუკიდებლად იმისა, თუ როგორია გაბატონებული ქარის მიმართულება. ასეთი ზოლები უნდა იყოს ხშირი, ფორმით რთული (ორ ან სამსართულიანი), ხოლო შემადგენლობით შერეული.

ზედაპირული ჩამონადენის რეგულირების თვალსაზრისით მთავარი მნიშვნელობა აქვს ზოლის სიგანეს, რადგან მან უნდა უზრუნველყოს ფერდობზე ჩამონადენი წყლის შთანთქმა და მისი ნიადაგგრუნტში გადაყვანა. ეროზიის საწინააღმდეგო ტყის ზოლების სიგანე კი მრავალ ფაქტორთან არის დაკავშირებული, რომელთაგან მთავარია ფერდობის დაქანება და ჩამონადენი წყლის რაოდენობა, რომელიც ზოლმა უნდა დაკავოს. გამოკვლევებით დადგინდა, **რომ 10 გრადუსამდე დაქანების ფერდობებზე უნდა გაშენდეს 20-25 მეტრი სიგანის ეროზიის საწინააღმდეგო ტყის ზოლები, რომელთა შორის დაშორება არ უნდა აღემატებოდეს 150-200 მეტრს; 10-დან 20 გრადუსამდე დაქანების ფერდობებზე უნდა გაშენდეს 30-35 მეტრი სიგანის ზოლები, რომელთა შორის დაშორება არ უნდა აღემატებოდეს 100 მეტრს, ხოლო 20 გრადუსზე მეტი დაქანების ფერდობებზე უნდა გაშენდეს 40 მეტრი სიგანის ზოლები, რომელთა შორის დაშორება უნდა უდრიდეს 50 მეტრს.**

ეროზიის საწინააღმდეგო ასეთი ტყის ზოლების გაშენებით სასოფლო-სამეურნეო სავარგულებზე აღიკვეთება ეროზიული პროცესები და გადიდდება სასოფლო-სამეურნეო კულტურების მოსავალი, ხოლო სოფლის მეურნეობის სარგებლობიდან გამოსულ ეროზირებულ მთის ფერდობებზე არა მარტო მოწესრიგდება ზედაპირული ჩამონადენი, არამედ ფერდობის დაქანების მიხედვით საშუალოდ შეგვრჩება 50-80 პროცენტი მიწის ნაკვეთები, რომლებიც ტყის ჯიშების მელიორაციული როლის გამოვლინების შემდეგ შეიძლება გამოყენებულ იქნას ჯერ სათიბ-საძოვრებად, ხოლო ნიადაგის ნაყოფიერების აღდგენის შემდეგ — ერთწლიანი ან მრავალწლიანი კულტურების გასაშენებლად.

ამრიგად, უნდა გვახსოვდეს, რომ წარმოუდგენელია საქართველოს მთიანი რაიონების წესიერი მიწათმოქმედება ეროზიის საწინააღმდეგო ტყის ზოლების გაუშენებლად. ეროზიისაგან ნიადაგის დაცვა სახელმწიფოებრივი საქმეა. დასახულ ღონისძიებათა განხორციელება საქმით პასუხი იქნება სკკ პარტიის ცენტრალური კომიტეტის ივლისის პლენუმის დადგენილებაზე.

გ. ხარაიშვილი,

სოფლის მეურნეობის მეცნიერებათა კანდიდატი, თბილისის სატყეო ინსტიტუტის უფროსი მეცნიერი მუშაკი.

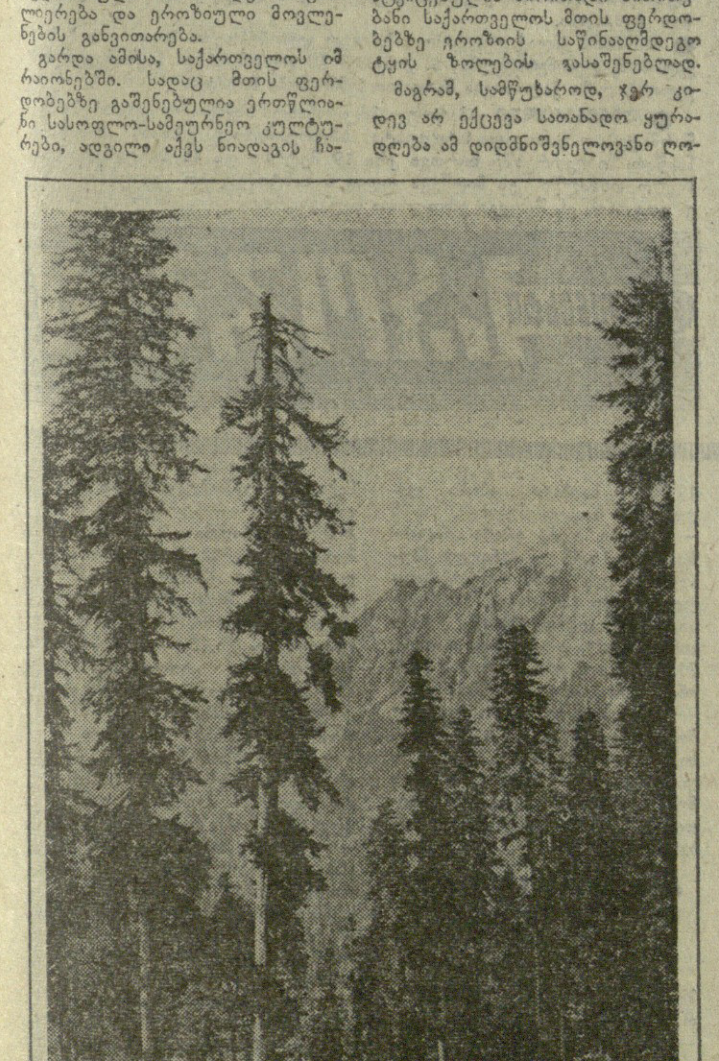

სურათზე: რიწა-ავადხარის გზაზე.

ფოტო ზ. დათუაშვილისა.

დროა ლექსიკონის შედგენა

რუსეთ-საქართველოს საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ, ლიტერატურულსა და კულტურულ ურთიერთობას ხანგრძლივი ისტორია აქვს, რომლის ფესვებიც ღრმად არის გადგმული საუკუნეთა სიღრმეში. მაგალითად, საქართველო უკვე ნახსენებია XI-XII საუკუნეების რუსულ სამწერლო ძეგლებში. ეს კი იმაზე მეტყველებს, რომ ქართველები და რუსები ამ პერიოდისათვის (უფრო სწორად კი მანამდე) კარგად იცნობდნენ და ხვდებოდნენ ერთმანეთს, არა მარტო საქართველოს ფარგლებს გარეთ, მაგალითად, ბიზანტიაში და სხვ., არამედ საქართველოსა და რუსეთის ტერიტორიებზეც.

მონღოლების შემოსევამ რუსეთსა და საქართველოში დიდი ხნით შეწყვიტა ორ ხალხს შორის დამყარებული ურთიერთობა. ხელსაყრელი პირობები ურთიერთობის აღდგენისათვის შეიქმნა მხოლოდ მონღოლების განდევნის შემდეგ, განსაკუთრებით კი მეთხუთმეტე საუკუნის ბოლოდან. აქედან იწყება ახალი ეტაპი რუსეთ-საქართველოს ურთიერთობაში. კვლავ აღსდგა ოდესღაც არსებული საზოგადოებრივ-პოლიტიკური, ლიტერატურული და კულტურული ურთიერთობა. რუსეთი საქართველოში უცხოელთა შემოსევების დროს თავშესაფარს აძლევდა ქართველ საზოგადო მოღვაწეებს, მწერლებს, მეცნიერებს. ქართველმა ემიგრანტებმა შექმნეს მრავალი კულტურულ-საგანმანათლებლო კერა მოსკოვში, ასტრახანში, მოზდოკში, ყიზლარში და სხვაგან. სწორედ ამ პერიოდში (XVII საუკუნეში) რუსულ ეპისტოლარულ ლიტერატურაში ჩნდება ქართული ან ქართული ენის მიერ უცხოურიდან ნასესხები სიტყვები: აზნაური, საყდარი და სხვ., ვხვდებით ქართულ გეოგრაფიულ სახელებს. უფრო მეტი რაოდენობით არის ქართული სიტყვები XVIII საუკუნის ლიტერატურაში.

1801 წელს საქართველო რუსეთს შეუერთდა. დიდი ისტორიული მნიშვნელობის ამ აქტმა ბოლო მოუღო ქვეყნის ეკონომიურ დაქუცმაცებას, თბილისი კი მთელი ამიერკავკასიის ადმინისტრაციულ, სავაჭრო და კულტურულ ცენტრად აქცია. რუსი და ქართველი ხალხების ურთიერთობა, რომლებიც ამიერიდან ერთ სახელმწიფოს ფარგლებში ცხოვრობდნენ, უფრო ინტენსიური და მყარი ხდება. ამან კი დიდად შეუწყო ხელი როგორც რუსული სიტყვების ქართულში გავრცელებას, ისე ქართული სიტყვების რუსულში ხმარებას. საქართველოს თემას ვერ ასცდა ვერცერთი რუსი მწერალი, რომელიც კი საქართველოს ეწვია XIX საუკუნის პირველ ნახევარში. თვალწარმტაცი ბუნება, ქართველთა მჩქეფარე ცხოვრება და ზნეჩვეულებანი იძლეოდნენ უშრეტ მასალას მაღალხარისხოვან მხატვრულ ნაწარმოებთა სხვადასხვა ჟანრის შესაქმნელად. და მართლაც ა. პუშკინის, მ. ლერმონტოვის, ა. გრიბოედოვის, ვ. კიუხელბეკერის, ა. ბესტუჟევ-მარლინსკის, პ. კამენსკის, ა. პოლონსკის, ა. შიშკოვისა და სხვათა ნაწარმოებებში გვხვდება მრავალი ქართული სიტყვა და გამოთქმა: მარანი, ფურნე, ლეჩაქი, ჩოხა, ფერხული, თუნგი, წიწმატი და მრავალი სხვა. ეს საკითხი შესანიშნავად არის გაშუქებული ტ. შადურის საკანდიდატო დისერტაციაში: „ქართული ლექსიკა მე-19 საუკუნის პირველი ნახევრის რუსულ ლიტერატურაში".

დიდი რაოდენობით არის ნახმარი ქართული სიტყვები აგრეთვე მე-19 საუკუნის მეორე ნახევრის რუსულ პრესასა და სხვადასხვა რუსულ გამოცემებში. ამიტომ იყო რომ ს. ზელინსკიმ 1889 წელს გამოაქვეყნა სპეციალური ლექსიკონი. ლექსიკონში 460 ქართული სიტყვაა შესული.

ზ. პ. ზელინსკის მიერ შედგენილ ლექსიკონს გარკვეული ხარვეზები გააჩნია. ჯერ ერთი, იგი, როგორც სახელწოდებიდანაც ჩანს, მოიცავს ქართული ლექსიკის მხოლოდ ერთ სფეროს, კერძოდ გლეხთა საკითხთან დაკავშირებულ სიტყვებს, მეორე ლექსიკონში განმარტებული სიტყვები არ არის ილუსტრირებული სათანადო მაგალითებით, და მესამეც, მასში შესულია ისეთი სიტყვებიც, რომელთა ზუსტი შესატყვისი რუსულშიც მოიპოვება: ვაშლი, ვენახი და სხვ.

დიდი ოქტომბრის სოციალისტური რევოლუციის შემდეგ საქართველოს თემა კვლავ იჭერს განსაზღვრულ ადგილს ზოგიერთი რუსი მწერლის შემოქმედებაში. ა. ანტონოვსკაიას, ა. ვოინოვის, ვ. მაიაკოვსკისა და სხვა მწერალთა ნაწარმოებებში დიდი რაოდენობით გვხვდება ქართული სიტყვები: მაჭარი, კეცი, მჭადი და სხვ.

ინტერნაციონალური პოლიტიკა, რომელსაც კომუნისტური პარტია და საბჭოთა მთავრობა ახორციელებენ, კიდევ უფრო აახლოებენ რუს და ქართველ ხალხებს. ამას კი ხელს უწყობს მატერიალურ და სულიერ სიმდიდრეთა ურთიერთ გაცვლის დამკვიდრებული ისეთი ახალი ფორმები, როგორიც არის ერთის მხრივ ქართული ლიტერატურისა და ხელოვნების დღეების ჩატარება რუსეთში, ხოლო მეორეს მხრივ, რუსული ლიტერატურისა და ხელოვნების დღეებისა — საქართველოში. მხატვრულ გამოფენათა, რადიო და ტელეგადაცემათა ურთიერთ გაცვლა-გამოცვლა და სხვ.

მეგობრობისა და ძმობის განმტკიცების საქმეში დიდ როლს ასრულებს მხატვრული თარგმანი. დღეისათვის, საბედნიეროდ, ქართველ მწერალთა მრავალი ნაწარმოებია რუსულ ენაზე თარგმნილი, რომელთაც ეცნობიან არა მარტო რუსები, არამედ სხვა მოკავშირე რესპუბლიკების მოძმე ხალხებიც.

როგორც ვხედავთ, ქართველთა ყოფა-ცხოვრების, შრომითი და საზოგადოებრივი საქმიანობის ამსახველი ქართული სიტყვების რუსულში ხმარებას ხანგრძლივი ისტორია აქვს. ამჟამად ქართული ლექსიკა საკმაო დიდი რაოდენობით გვხვდება: რესპუბლიკური რუსული ჟურნალ-გაზეთების ფურცლებზე, ზოგიერთი რუსი მწერლის ნაწარმოებებში;

ქართულიდან რუსულ ენაზე თარგმნილ მხატვრულ ლიტერატურაში;

საქართველოს ტერიტორიაზე მცხოვრები არაქართველი მოსახლეობის მეტყველებაში;

საქართველოს ისტორიის სახელმძღვანელოებსა და მასალებში.

გარდა ამისა, მრავალი ქართული სიტყვა გვხვდება არაქართველი მოსახლეობის მეტყველებაში საქართველოს ფარგლებს გარეთაც.

მაგალითად, საბჭოთა კავშირის ყველა რესპუბლიკაში გაიგონებთ ქართული ღვინოების, ვაზების, საჭმელების, მინერალური წყლებისა და სხვათა სახელებს. გარკვეული რაოდენობით ეს სიტყვები გვხვდება „პრავდას", „იზვესტიას", „კროკოდილის", „ზდოროვიეს" და სხვა პერიოდულ გამოცემათა ფურცლებზეც.

ამ სიტყვების გავრცელებას ისიც უწყობს ხელს, რომ საქართველოს საზღვრებს გარეთ ათვისებულია ისეთი პროდუქტების წარმოება, რომელთა სახელები ქართულთან არის დაკავშირებული. მაგალითად: რუსეთის მთელ რიგ რაიონებში მზადდება და იყიდება მაღაზიებში სულგუნი, სტავროპოლისა და ტაშკენტის ღვინის ქარხნები უშვებენ ღვინოს „საფერავს". ესენტუკში, პიატიგორსკში, კისლოვოდსკში და სხვაგან იყიდება მწვანილი ქართული სახელწოდებით.

ამგვარად, დადგა დრო ისეთი ლექსიკონის შედგენისა, რომელშიც ასახული იქნება რუსულში ხმარებული ქართული სიტყვები. რასაკვირველია, ასეთი ლექსიკონი გარკვეულ პრინციპებზე უნდა იყოს აგებული. სახელდობრ, მასში უნდა შევიდეს ისეთი საგნებისა და ცნებების ამსახველი ქართული სიტყვები, რომელთა ზუსტი შესატყვისები რუსულს არ გააჩნია. ლექსიკონში ასახვა უნდა ჰპოვოს ქართულის მიერ სხვა ენებიდან ნასესხებმა სიტყვებმაც, რადგანაც, ჯერ ერთი, ისინი შესულნი არიან ქართული ენის ძირითად ლექსიკურ ფონდში, ხოლო მეორე მხრივ, ძირითადად ქართული ენის მეშვეობით იკაფავენ გზას რუსულ ენაში. ლექსიკონში შევა მოძველებული და ხმარებიდან გამოსული სიტყვებიც, რადგანაც ისინი საკმაო რაოდენობით გვხვდება ისტორიულ ლიტერატურასა და სახელმძღვანელოებში, ისტორიულ თემაზე დაწერილ მხატვრულ ნაწარმოებებსა და ზეპირსიტყვიერებაში.

თავისი ხასიათით ლექსიკონი განმარტებითი უნდა იყოს: მასში რუსულად განიმარტება ყოველი ქართული სიტყვა, რომელიც შემდეგ დამოწმებული იქნება საილუსტრაციო მაგალითებით.

არსებითად ლექსიკონი ახალი და ორიგინალური იქნება, რომელშიც შევა მხოლოდ ქართველთა შრომითი საქმიანობის, ყოფის, კულტურის, საზოგადოებრივი ცხოვრების ამსახველი ლექსიკა. ეს კი ის სიტყვებია, რომლებიც რუსულში უთარგმნელად გადადის.

ხოლო რადგანაც ლექსიკონში შევა ამ ტიპის სიტყვათა მხოლოდ გარკვეული რაოდენობა (ბევრი ქართული სიტყვა, რომელიც უთარგმნელად უნდა გადავიდეს რუსულში, ჯერჯერობით არ არის ასახული რუსულ პრესაში), ამდენად იგი სრული არ იქნება. ამიტომ ლექსიკონის სახელწოდება ასეთ სახეს მიიღებს: „ქართული სიტყვები რუსულში" (მოკლე ლექსიკონი).

რუსულში ხმარებული ქართული სიტყვების დამოუკიდებელ ლექსიკონში თავმოყრა განპირობებულია შემდეგი მოსაზრებებით:

ჩვენი რესპუბლიკის არა ქართველ მოსახლეობას რუსულ ჟურნალ-გაზეთებში, თარგმნილ მხატვრულ ლიტერატურაში, ისტორიის სახელმძღვანელოებსა და ზოგიერთი რუსი მწერლის ნაწარმოებებში ხვდება მრავალი ქართული სიტყვა. წაკითხულს მკითხველი კარგად მხოლოდ მაშინ გაიგებს, როდესაც მას ეცოდინება ტექსტში გამოყენებული ყველა სიტყვის მნიშვნელობა. ამას კი იგი ასეთი ლექსიკონის მეშვეობით მიაღწევს, ე. ი. ახალი ლექსიკონი მისთვის ისეთივე დანიშნულებისა იქნება, როგორც თითოეული ჩვენთაგანისათვის უცხოურ სიტყვათა ლექსიკონი.

ლექსიკონის გამოქვეყნება ხელს შეუწყობს რუსულში ხმარებული ქართული სიტყვების უნიფიკაციას.

ახალი ლექსიკონის გამოქვეყნება დახმარებას აღმოუჩენს მთარგმნელებს იმ სიტყვების დაზუსტებაში, რომლებიც რუსულში უთარგმნელად უნდა გადავიდნენ, შედეგად კი მივიღებთ ქართული სიტყვების რუსულში მართებულად ხმარებას, საბოლოო ჯამში კი ამ კატეგორიის სიტყვების რუსულში მეტი რაოდენობით გამოყენებას.

უკანასკნელი წლების განმავლობაში განსაკუთრებული ყურადღება ექცევა ახალგაზრდა მთარგმნელთა კადრების მომზადების საქმეს. ამ მიზნით სსრ კავშირის მთელ რიგ უმაღლეს სასწავლებლებთან ჩამოყალიბებულია მთარგმნელთა სპეციალობა, მაგალითად, მთარგმნელთა ჯგუფები შექმნილია თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რამდენიმე ფაკულტეტზე. ეჭვს გარეშეა, რომ ახალი ლექსიკონი დამხმარე სახელმძღვანელო წიგნად იქცევა იმ ჯგუფების სტუდენტებისათვის, რომელთაც მთარგმნელობა თავის მომავალ ძირითად სპეციალობად აირჩიეს.

რიგი ქართული სიტყვებისა, კარგა ხანია დამკვიდრდა რუსულში, რამაც სათანადო ასახვა ჰპოვა რუსულ განმარტებით ლექსიკონებსა და ენციკლოპედიებში. მაგრამ დღეისათვის რუსული ლექსიკური ფონდის შემადგენელ ნაწილად იქცა გაცილებით მეტი ქართული სიტყვა, ვიდრე ლექსიკონებშია ფიქსირებული. ახალი ლექსიკონი მოგვცემს ნათელ სურათს ქართული სიტყვების გავრცელებულობის შესახებ რუსულში და ამდენად იგი საქმიან დახმარებას აღმოუჩენს რუსული განმარტებითი ლექსიკონებისა და ენციკლოპედიების სარედაქციო კოლეგიებს იმ ქართული სიტყვების შერჩევაში ახალი გამოცემებისათვის, რომელთაც რუსები თავის მეტყველებაში ხშირად ხმარობენ.

ლექსიკონს უთუოდ დიდი შემეცნებითი მნიშვნელობა ექნება.

ამ ტიპის ლექსიკონების შედგენის პრაქტიკას გამოიყენებენ საბჭოთა კავშირის სხვა მოკავშირე რესპუბლიკებში და შეადგენენ ამგვარ ლექსიკონებს.

გ. გოლეთიანი,

დოცენტი.

ვ. ი. მურადელის დაკრძალვა

18 აგვისტოს დედაქალაქის კულტურის მოღვაწენი, ბევრი მოსკოველი ეთხოვებოდა გამოჩენილ კომპოზიტორს, თვალსაჩინო მუსიკალურ და საზოგადო მოღვაწეს ვანო ილიას-ძე მურადელს. საბჭოთა კავშირის კომპოზიტორთა სახლში, სადაც ვ. ი. მურადელი ესვენა, მოვიდა ასობით ადამიანი — მისი ახლობლები და ნათესავები, მეგობრები, დირიჟორები, მსახიობები, სახელმწიფო და საზოგადოებრივ დაწესებულებათა წარმომადგენლები.

სამოქალაქო პანაშვიდი გახსნა სსრ კავშირის კომპოზიტორთა კავშირის გამგეობის პირველმა მდივანმა ტ. ნ. ხრენნიკოვმა. მან ილაპარაკა იმ დიდ შემოქმედებითს მემკვიდრეობაზე, რომელიც ვ. ი. მურადელმა დაგვიტოვა, — სიმფონიებზე, ოპერებზე, თეატრისა და კინოსათვის დაწერილ მუსიკაზე, მის ნამდვილად ხალხურ სიმღერებზე. ვ. მურადელის ოპერა „ოქტომბერი", რომელიც დიდი თეატრის სცენაზე იდგმება. მნიშვნელოვანი წვლილია მუსიკალურ და თეატრალურ ლენინიანაში.

მურადელზე — კომპოზიტორსა და მოქალაქეზე, დაუცხრომელ მებრძოლ ხელოვანზე ილაპარაკეს სკკპ მოსკოვის საქალაქო კომიტეტის მდივანმა ა. პ. შაპოშნიკოვამ, სსრ კავშირის კულტურის მინისტრის მოადგილემ ვ. თ. კუხარსკიმ და სხვებმა.

...სამოქალაქო პანაშვიდი მთავრდება. ახლოვდება გამოთხოვების წუთები. საბჭოთა კავშირის კომპოზიტორთა სახლის დარბაზში ჟღერს ხალხის საყვარელი სიმღერები — „სამშობლოვ ჩემო — რუსეთო!" და „ბუხენვალდის ზარი".

ვ. ი. მურადელი დაკრძალეს ნოვოდევიჩის სასაფლაოზე. (საქტაგი).

ქალაქ რუსთავის პროკურატურაში

ამას წინათ ქალაქ რუსთავის პროკურატურამ და შინაგან საქმეთა საქალაქო განყოფილებამ შეამოწმეს, თუ რამდენად კანონიერად ანაწილებენ საცხოვრებელ ფართობს რუსთავის „ლითონკონსტრუქციების" ქარხანაში.

შემოწმების შედეგად გამოვლინდა უხეში დარღვევები ქარხნის მუშებისა და მოსამსახურეებისათვის საცხოვრებელი ფართობის განაწილებისა და გადაცემის საქმეში. ქარხნის დირექტორი გ. შ. მაღრაძე თავის მოადგილესთან კადრებისა და ყოფა-ცხოვრების დარგში ვ. დ. კაპანაძესთან, თბომომარაგების საამქროს უფროსთან ა. შ. ხუჭუასთან, ქარხნის საბინაო-საყოფაცხოვრებო კომისიის თავმჯდომარესთან გ. კვალიუხთან და სხვებთან ერთად ბინების განაწილების დროს მუშებსა და მოსამსახურეებს ართმევდა ქრთამს. სიები ბინების განაწილების შესახებ ბევრჯერ იცვლებოდა. მაღრაძე და კაპანაძე არღვევდნენ არსებულ ინსტრუქციას და ერთპიროვნულად შლიდნენ და წერდნენ სიაში მუშებისა და მოსამსახურეების გვარებს. ქარხანაში არ იცავდნენ ბინების განაწილების რიგითობას, სიებს აკრავდნენ დიდი დაგვიანებით.

მაღრაძე, კაპანაძე, ხუჭუა, ვალიუხი და სხვა პირები, რომლებიც ამხილეს მექრთამეობასა და ანგარებითი მიზნებით სამსახურებრივი მდგომარეობის გამოყენებაში, დააპატიმრეს და გადასცეს სისხლის სამართლის პასუხისგებაში. (საქტაგი).

ჯანმრთელობის სადარაჯოზე

ბრძოლა უსუფთაობას!

კვების საწარმოებსა და ობიექტებში სანიმუშო წესრიგისათვის

კუჭნაწლავის მწვავე ინფექციების თავიდან აცილების საქმეში უაღრესად დიდი მნიშვნელობა აქვს საზოგადოებრივი კვების საწარმოებში, სასურსათო მაღაზიებში და საკოლმეურნეო ბაზრებში სანიტარულ-ჰიგიენური რეჟიმისა და წესების დაცვას. რაც ნიშნავს საკვები პროდუქტების მომზადებას საღი ნედლეულისაგან, რომ ეს ნედლეული წესიერად ინახებოდეს, არ მოხდეს მისი დაბინძურება, გამოშვებული საკვები პროდუქტი მომხმარებლამდე უნდა მივიდეს საღი და კეთილხარისხოვანი. ყოველივე ეს მაშინ განხორციელდება, თუ მზა პროდუქციას წარმოებიდან სავაჭრო ან საზოგადოებრივი კვების ქსელში გადავზიდავთ შესაბამისი სანიტარული რეჟიმის დაცვით — შესაბამისი ტრანსპორტით და ტარით.

სწრაფფუჭებადი პროდუქტების გადაზიდვა უნდა მოხდეს სპეციალიზებული რეფრიჟერატორით, რომელიც ცივად შეინახავს პროდუქტებს. სამწუხაროდ, ამ მნიშვნელოვანი საქმის ორგანიზაცია ჯერჯერობით ვერ მოაწყო საავტომობილო ტრანსპორტის სამინისტროს შესაბამისმა სამმართველომ. ამჟამად ექსპლოატაციაში მყოფი რეფრიჟერატორები, ცივად ვერ ინახავენ პროდუქტებს. ეს მაშინ, როდესაც ასეთი ცხელი ზაფხული გვაქვს.

ჯერ კიდევ ადგილი აქვს სანიტარული წესების დარღვევებს პურფუნთუშეულისა და საკონდიტრო ნაწარმის გადაზიდვის დროს. ხშირია შემთხვევები, როდესაც პურფუნთუშეულის ჩასაწყობად ხონჩები უსუფთაოა. შემდგომი ეტაპი, სადაც შეიძლება მოხდეს საკვები პროდუქტების დაბინძურება, ეს არის სასურსათო მაღაზიები. აქ პროდუქტები უნდა ინახებოდეს მაცივრებში წესების სრული დაცვით. მნიშვნელობა აქვს აგრეთვე შესაფუთავ ქაღალდს და მისი შენახვის პირობებს.

განსაკუთრებით საყურადღებოა საზოგადოებრივი კვების საწარმოების მუშაობა და სანიტარული რეჟიმის დაცვა. სასადილოები, კაფეები და რესტორნები ყოველდღიურად ამზადებენ მრავალი დასახელების ცივ და ცხელ კერძებს, რაც მოითხოვს მაქსიმალურ ყურადღებასა და პასუხისმგებლობას, განსაკუთრებით უნდა მახვილდებოდეს ყურადღება ნედლეულის წინასწარ დამუშავებაზე — ხორცის, თევზეულის, ბოსტნეულის და მწვანილის გამოყენების დროს. პირდაპირ უნდა ითქვას, რომ ამ მხრივ ჯერ კიდევ ბევრი დარღვევები გვაქვს საზოგადოებრივი კვების ობიექტებში.

ამ ობიექტების მუშაობასა და სანიტარულ-ჰიგიენური წესების დაცვაზე ზედამხედველობას აწარმოებენ სანიტარული ზედამხედველობის ორგანოები. ამ დღეებში ჩატარებული შემოწმებით, რაც ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს სანეპიდსამმართველომ მოახდინა, გამოვლინდა მთელი რიგი უხეში დარღვევები.

კიროვის სახელობის რაიონში სასადილოების № 1 ტრესტის კაფე „დილაში“ სრულიად კეთილმოუწყობელ, შეუფერებელ მცირე ფართობის კუთხეში წარმოებს ჭურჭლის რეცხვა, რასაკვირველია, უხარისხოდ. სანიტარული წესების დარღვევით წარმოებს აგრეთვე ხაჭაპურისა და ხილფაფის რულეტის მომზადება. ანტისანიტარულ მდგომარეობაშია საპირფარეშო. ობიექტის ექსპლოატაცია შეჩერებულია. ანალოგიური მიზეზების გამო ვაჭრობა შეწყდა ამავე ტრესტის სასადილო № 11-ში. ბელინსკის ქუჩაზე მდებარე სახაჭაპურე მოთავსებულია ძალიან მცირე ფართობის სათავსში, სადაც სანიტარული წესების უხეში დარღვევებით ამზადებენ ხორციან ღვეზელსა და ხაჭაპურს. უხარისხოდ ირეცხება სასადილო ჭურჭელი და ლუდის სასმელი ჭიქები. თანამშრომლები არ იცავენ პირად ჰიგიენას. ობიექტის ექსპლოატაცია შეჩერებულია.

სრულიად დაუშვებელ პირობებში წარმოებს ჭურჭლის რეცხვა სასადილოების № 2 ტრესტის № 9 გაერთიანებაში. ხორციანი ღვეზელისა და კუპატის მომზადება წარმოებს მცირე ფართობის შენობაში, რომლის სანტექნიკური მდგომარეობა არადამაკმაყოფილებელია. ჭურჭლის რეცხვა მოუგვარებელია და მისი რეცხვის ხარისხი არადამაკმაყოფილებელია დიღმის მასივში მდებარე № 87 სასადილოში. აქვე ირღვევა სანიტარული წესები, სამზარეულოში პროდუქტების შენახვისა და დამუშავების დროს. ბუფეტის მაცივარში ინახება ტალახში ამოსვრილი პამიდორი. ჭურჭელს, პროდუქტებს აბინძურებენ ბუზები. პროდუქტების დასახურავად არა აქვთ დოლბანდი.

სრულებით არ ზრუნავენ ჭურჭლის რეცხვის ხარისხზე თბილისის კაფე-რესტორნების ტრესტის რესტორან „დიდუბეში“. აქ თეფშები, ჭიქები და სამზარეულო ქვაბები ერთ განყოფილებაში ირეცხება. სამზარეულოს არა აქვს დამხმარე სათავსი. ამიტომ ხორცი და სხვა პროდუქტები მუშავდება სანიტარული წესების დარღვევით. სრული ანტისანიტარია იყო ბუფეტში. მოუგვარებელია სასადილო ჭურჭლის რეცხვის საქმე სასადილოების მეორე ტრესტის გაერთიანება № 74-ის № 1 და № 3 ფილიალებსა და მესამე ტრესტის გაერთიანება № 125-ის კაფე № 7-ში.

სანიტარული წესების უხეში დარღვევებით მუშაობს № 62 გაერთიანების სასადილოსთან არსებული საღვეზელე საამქრო, სადაც მიმდინარეობს შეკვეთება და ამავე დროს პროდუქციის გამოშვება. გამოტანილია დადგენილება ყველა დასახელებული ობიექტის ექსპლოატაციის შეჩერების შესახებ.

წერეთლის პროსპექტზე მდებარე 69 გაერთიანების ეგრეთწოდებული კოკტეილბარი გადაქცეულია სასაუზმედ, სადაც უხეშად ირღვევა პროდუქტების შენახვისა და მომზადების სანიტარული წესები. საპირფარეშო ანტისანიტარულ მდგომარეობაშია. ამავე გაერთიანების დიეტურ სასადილოში ხაში მზადდებოდა უხარისხოდ გასუფთავებული მასალიდან. ჭურჭლის სარეცხ განყოფილებაში მხოლოდ ერთი ჩანია, ჭურჭელი უხარისხოდ ირეცხება.

უხეში სანიტარული დარღვევებია ლუდის მესამე და პირველ ქარხნებში.

ზემოთ აღნიშნული ფაქტები მიუთითებენ ამ ობიექტების ხელმძღვანელთა არასერიოზულ დამოკიდებულებაზე საქმისადმი. სასაყვედუროა აგრეთვე სანიტარული ზედამხედველობის ადგილობრივი ორგანოების მუშაობა, რომლებიც მიუხედავად მიღებული ზომებისა, ყოველთვის არ იყენებენ მათთვის მინიჭებულ უფლებებს და ბოლომდე არ მიჰყავთ დასახულ ღონისძიებათა განხორციელება.

საჭიროა მეტი პასუხისმგებლობისა და მომთხოვნელობის გამოჩენა სანიტარული წესრიგის დასამყარებლად.

ლ. გარნოვსკი,
საქართველოს სსრ დამსახურებული ექიმი, რესპუბლიკის ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს უფროსი ინსპექტორი.

ახლა საზაფხულო იალაღებზე დიდი გამოცოცხლებაა. მეცხვარეები ენერგიას, ცოდნას არ იშურებენ იმისათვის, რომ წარმატებით შეასრულონ პარტიის XXIV ყრილობის, საბჭოთა საქართველოს და საქართველოს კომპარტიის შექმნის 50 წლისთავის აღსანიშნავად ნაკისრი ვალდებულებანი. აი შეხედეთ ბუნების მშვენებას: სულ მაღლა მთის მწვერვალზე თოვლი შემორჩენილა და მოქუხს აქაფებული ჩანჩქერები. ქვევით — ხევსურეთის სოფელ როშკის ალპური საძოვრები გადაშლილა და იგი დაუფარავს ცხვრის ფარას, რომელიც ნელი ძოვით მიჰყვება ლორთქო ბალახით უხვ კალთებს. ამ სურათზე აღბეჭდილია დუშეთის რაიონის გუდამაყრის ვ. ი. ლენინის სახელობის კოლმეურნეობის ცხვრის ფარა, რომელსაც თავს დასდგომია ახალგაზრდა მწყემსი **გოგი ბექაური**. იგი წელს მეხუთედ გაუყვება გზას ყიზლარის ზამთრის საძოვრებისაკენ.

ფოტო ი. წიკლაურისა.

ლოცვა დათესავ...

მოთხრობა

როცა რედაქტორის კაბინეტში შევდიოდი, ყოველთვის მოკრძალება მეუფლებოდა იმ ვეებერთელა ოთახის, გაკრიალებული საწერი და მისადგმელი მაგიდების, წესიერად დაწყობილი სხვადასხვა ზომის ქაღალდებისა და საქაღალდეების, კალმებისა და ფანქრების, საგულდაგულოდ დალაგებული ტელეფონის აპარატების (უთადარიგოდ დახვეულ ზონარს ვერასოდეს წააწყდებოდა თვალი) და თვით დარბაისელი უფროსის მიმართ, რომლის მოქანცული ინტელექტუალური სახე და მოოქროვილი ჩარჩოთი გაწყობილი სათვალე საუკუნეობრივ პეწს ჰფენდა ისედაც გაპეწენიკებულ იქაურობას.

— ალაზნის ველზე მშრალად ხნულებში თესვას იწყებენ. რეპორტაჟი დაგვჭირდება... იქნებ გვერდიც დავუთმოთ... რეპორტიორი არ დაგავიწყდეთ.

ჩემს ოთახში დაბრუნებისთანავე შევუკვეთე ლაპარაკი რაიკომის მდივანთან, მერე რეპორტიორს დავურეკე და შემოსვლა ვთხოვე. ის იყო ნუგზარი შემოვიდა, რომ ტელეფონიც აწკრიალდა გაბმულად.

— სათესად როდის გადიხართ? — შევეკითხე ამხანაგ ლევანს მისალმების, ოჯახისა და ამინდის ამბის გამოკითხვის შემდეგ.

— ხვალ დილის შვიდზე ვიწყებთ.

— რატომ არ შემატყობინეთ?

— განყოფილების გამგეს დავავალე, არ გაგაგებინათ?

— ძველი მეგობრების დავიწყება არ ვარგა, პატივცემულო ლევან.

— ნამდვილად დავავალე, რა დაემართა, არ ვიცი!

— შვიდზე მანდ ვიქნებით.

— ოთხზე რომ გამოხვიდეთ, აუჩქარებლად ჩამოხვალთ. ლელიანს ზემოდან, ფერმების ბოლოში, ბებერი მუხა...

— ვიცი, ვიცი!.

უთენია გავედით მე და ნუგზარი. გზა თავისუფალი იყო, კარგი ნაკვეთებიც. საგარეჯომდე მაინც ნავივით მისრიალებდა ჩემი შვინდისფერი „მოსკვიჩი“. ჩალაუბანთან ირიჟრაჟა, სიღნაღს ჩავუარეთ და ალაზნის ველსაც მივატანეთ. ერთხანს საურმით ვიარეთ. შვიდის ნახევარზე კი ვეება, ჯერაც გაუფოთლავ ბერმუხას მივაღწიეთ.

შორიდანვე შევნიშნე მუხის ირგვლივ ნახირივით მოდებული მანქანები, ერთფრად რომ მოჩანდნენ დილის უღიმღამო სინათლეზე. ოდნავ მოშორებით ქვაბი შეედგათ ცეცხლზე, შორიახლოს სახელოებდაკაპიწებული ორი ვაჟკაცი ახლად დაკლულ მოზვერს ატყავებდა საგულდაგულოდ. აქაური კოლმეურნეობა საფერე ნამატს ფეხის მოტეხის, გადაჩეხვის ან მგლისაგან დაგლეჯისას თუ დაკლავდა...

აქსელერატორზე დაბუჟებული ფეხი გავმართე ალაზნის მადლიან მიწაზე. ჯგუფ-ჯგუფად იდგნენ ამხანაგები; კოლმეურნეობის ომახიანი თავმჯდომარე გიორგი ერთ-ერთ ჯგუფს გამოეყო და დინჯად წამოვიდა ჩემსკენ. მეც გავწიე შესახვედრად.

რაც უფრო ვუახლოვდებოდი ჩემსკენ მავალ ამ ბრგე ვაჟკაცს, მით უფრო ვუმატებდი ნაბიჯს. მის ტანზე სწორედ ის ფინური კოსტიუმი შევნიშნე, რომელსაც იანვარში გამალებით ვეძებდი...

რაღაცას ფეხი წამოვკარი და გიორგის მადლიანი ხელი რომ არა, უთუოდ მიწაზე გავიშხლართებოდი.

— ნელა, ადამიანო, ფეხი არ იტკინო!

ეტყობა, ჩემი სახელი დავიწყებოდა.

— მუხლი დამეხუთა მანქანაში ჯდომით.

— ჰო, პატარაა და კაცი ძნელად იმართება, — მითხრა გიორგიმ და ხელი დუნედ ჩამომართვა, თან, ვგონებ, გამიღიმა კიდევ. — ეგე ადრიან რამ აგაყრიათ?

— გვინდა თესვის დაწყებას დავესწროთ...

— დაესწრებით კიდეც. გესმის, ვანო, — გასძახა ერთ-ერთ გამტყავებელს, — ჩლიქები და ფაშვი ცალკე გადააწყე სახაშედ.

— მესმის, მაშ, პირველად ხო არა ვარ.

— პირველად არა ხარ, მაგრამ ყველაფერს თადარიგი უნდა!

— „სალიარკა“ ხო საკმარისი წამოიღეთ, ბიჭო? — პირი იბრუნა ოდნავ მოშორებით მდგომ სატვირთო მანქანასთან მოფუსფუსე კაფანდარა ჭაბუკისაკენ.

— ყველაფერი საკმარისია.

ჩვენი საუბარი ჯერაც დაუმთავრებელი მეგონა, რომ გიორგიმ მე და ნუგზარს ზურგი გვაქცია და ტომრებით დატვირთულ მანქანასთან მივიდა, ახლად გადმოღებული ტომრიდან ხორბლის მარცვალი დაბღუჯა, ხელის გულზე გაშალა, მერე მარცხენაზე გადაიყარა, კიდევ დახედა და ისევ ტომარაში ჩააბრუნა, ხელები გულმოდგინედ გაიბერტყა, მერე გაქათქათებული ცხვირსახოცი ამოიღო, გაშალა და ზედ შეიწმინდა.

მუხის ძირს მივაშურე. ყველაზე ახლოს იდგნენ მეორე მდივანი ზურაბი, სასოფლო-სამეურნეო განყოფილების გამგე ნიბლაძე, აღმასკომის თავმჯდომარის მოადგილე ნაცვლიშვილი და კიდევ ვიღაც ორი კაცი. ზურაბმა კეთილად გამიღიმა და ნიბლაძეს ხუმრობით გადაჰკრა:

— გუშინ ამას ამხანაგმა ლევანმა დღე აყარა...

— რაზე?

— აი, თქვენთვის რომ არ დაურეკავს...

— მე არაფერ შუაში ვარ, სამი დღე ზედიზედ ვრეკავდი და ვერ გაგაგებინეთ.

— ჰო, შეიძლება. ამ დღეებში ბევრი საქმე გვქონდა.

— ამხანაგმა ლევანმაც ეგ უსაყვედურა, თუ შენ ვერ იპოვნე, ჩემთვის უნდა გეთქვაო.

ამასობაში გზაზე კიდევ ერთი „ვოლგა“ გამოჩნდა. გაჩერებული მანქანიდან აპარატებახუნძლული ბახტაძე გადმოვიდა. გიორგი მის შესახვედრად გაემართა, ამჯერად ცოტა უფრო ენერგიული მეჩვენა მისი ნაბიჯი და, სიმართლე გითხრათ, გული დამწყდა...

— კახელებს სიცოცხლე და ბარაქა, — დაიძახა კინორეჟისორმა დუდუჩავამ და ყველას გულიანად ჩამოგვართვა ხელი.

გზაზე კიდევ ორი „ვოლგა“ გამოჩნდა. ზურაბი ერთიანად შეტრიალდა, სხვებიც იქითკენ მიბრუნდნენ. გიორგი როგორღაც ადგილზე ამოძრავდა, მერე შორიახლო შეჩერებული მანქანისაკენ ლამის სირბილით გასწია.

ამხანაგი ლევანი ცოცხლად გადმოხტა წინა მანქანიდან, მასთან ერთად გადმოვიდნენ აღმასკომის თავმჯდომარე მირიანაშვილი, სოფლის მეურნეობის სამმართველოს უფროსი სულავა და სასოფლო-სამეურნეო ინსტიტუტის დოცენტი ბოლქვაძე, მეორე მანქანაში ექვსი კაცი იჯდა: ადგილობრივი გაზეთის რედაქტორი ვანო ცერცვაძე, მილიციის უფროსი, ენამახვილობაში ტოლდაუდებელი ვახტანგ ჩაჩანიძე, ეკონომიკის ინსტიტუტის პროფესორი კეთილაძე...

— როგორ არის საქმე?

— ყველაფერი რიგზეა, ამხანაგო ლევან!

— მაშ დავიწყოთ.

— დავიწყოთ. შოთავ, სადა ხარ?

— აქ გახლავართ.

— აბა, გასწი.

ჩია ბიჭმა მყისვე ააბობოქრა ვოლგისპირული ფოლადის გოლიათი. ათუხთუხდნენ სათესის მექანიზმები, მადლიანად გადაიფერა ალაზნის მსუყე მიწა. კაცის ნაბიჯზე სწრაფად მიცურავდა აფუებულ ნახნავში ჩვენს მინდვრებზე გუთნეულის, მეხრეებისა და გუთნისდედის გამქრობი მეოცე საუკუნის ნაშიერი. ტკაცუნობდა ნუგზარის ფოტო, ხრიალებდნენ კინოაპარატები, ხან წინ მოექცეოდნენ, ხან გვერდიდან უმიზნებდნენ ლულებს.

ლევანი დაფარცხულ ხნულზე დაიხარა, მიწა დაბღუჯა, ხელისგულზე გაშალა და იქვე გადაყარა. სხვებმაც მიჰბაძეს მას, პირველად გიორგიმ.

— ესეც ასე, — თქვა ლევანმა და ხელები გაიბერტყა, გიორგიმაც გაიბერტყა, ცხვირსახოცი კი აღარ ამოუღია.

ტრაქტორის გუგუნი ალაზნის თვალუწვდენელ ველზე ყრუდ იფანტებოდა, ცივგომბორს მდორედ ეწყლებოდა და უკანვე ბრუნდებოდა ჩიფჩიფად. დალეული ზამთრისა და ჯერაც ფეხაუდგმელი გაზაფხულის მზე უნიათოდ დაბობღავდა მოთეთრო ღრუბლებში. ტრაქტორის ჭოთქოთს ალაზნის მიჩქმალული შუილი ეფინებოდა შეწყობით, რომლის ნაპირებზე სამოწყალოდ შემორჩენილი მურყნარები ობლებივით იდგნენ ატიალებული ნატყევრების უპატრონო ძეგლებად. მთიანეთში აპარულ ველზე გადაბმულივით მოჩანდნენ კახური სოფლები. ცაში აწოწილ ცივგომბორს თავი ღრუბლებში შეეყო და შუა კალთითღა დაჰყურებდა ჯერაც აუწყვანებელ ფეხსაფენს. უღიმღამოდ გაფერადებულ ცაში სამიოდ ძერა ფარფატებდა იმედით აფორიაქებული. ორმოციოდე წყვილი თვალი გატანჯულებივით უთვალთვალებდა იმ ენითუთქმელ და დაუწერელ სიდიადეს, რომელსაც წელიწადის ყოველ დროსაა და ჟამს, დარსა თუ ავდარში, წინათ თუ ეხლა ალაზნის ველი ჰქვია მარადის.

ლევანმა კიდევ ერთხელ გაიბერტყა ხელი და გიორგის გაუღიმა.

— ჰა, მერამდენედ თესავ, გიორგი?

— რა ვიცი, აბა, რაც თავი მახსოვს, სულ ამ დღეში არა ვარ...

— იმიტომაც გაფასებს ქვეყანა.

— თქვენი წყალობა ნუ მომაკლოს ღმერთმა.

— წყალობა წყალობად, მაგრამ იქნება ჩვენს მიმართაც გამოიჩინო შენი მარიფათი.

— არც მაგაზე დავიხევთ, ამხანაგო ლევან, ბიჭო, გეყურება...

სანამ ჩვენ ტრაქტორსა და სათესს, ალაზნის ველსა და ცივგომბორის მთებს გავყურებდით, ბიჭებს ბერმუხის ქვეშ დიდებული სუფრა გაეწყოთ გრძელ მაგიდაზე, გრძელივე სკამებით, ომისწინანდელ სოფლის კლუბებში რომ იდოდნენ და ეხლა ქორწილებსა და ქელეხებშიღა ხმარობდნენ. გიორგიმ ხელის დაბანა გვთხოვა და მაგიდასთან მიგვიწვია, ლევანი ძველებურად სუფრის თავში კი არ დასვა, სუფრის შუაში მიუჩინა ადგილი, თვითონაც გვერდით მიუჯდა.

— აბა, ლუკმა მიირთვით, თითო ჭიქა დავლიოთ, შრომა დავლოცოთ, — კოხტად შეკრეჭილ ულვაშზე ხელი გადაისვა და ჭიქა აიღო, — ყველა საქმის თავისი ხელმძღვანელი ჰყავს, ქართული სუფრაც საქმეა. ამხანაგი ლევანი გადღეგრძელოთ.

რამდენიმე ხმამ შეწყობილად დაუკრა კვერი, ლევანმა კი მარჯვენა ოდნავ ასწია და მოკლედ მოჭრა:

— მასპინძელიც შენა ხარ და თამადობაც შენ უნდა იკისრო.

— გიორგის გაუმარჯოს, — არ დააყოვნა ჩაჩანიძემ.

ალაზნის ლოქო და კახური ლობიო, პამიდვრისა და ნივრის მწნილი, წლის ბოლოკი და ოხრახუში, ხაშლამა და ცივად მოხარშული ქათმის მადლიანად აჭრილი ნაჭრები, გუდის ყველი და ადგილობრივი წარმოების ძეხვეული უხვად იყო დახვავებული ქაღალდგადაფარებულ სუფრაზე. ზედიზედ ვცლიდით გლეხის მადლიანი მარჯვენის, მშობლიური მთა-ველისა და მამა-პაპის, წინმოუსვლელთა და უდროოდ დაღუპულთა, ცოლ-შვილისა და ნათესავ-მეგობრების სადღეგრძელოებსა თუ შესანდობარს. დალაგებულად, გამართულად მჭერმეტყველებდა თამადა.

ტრაქტორის გუგუნი ხან გაგვშორდებოდა, ხან გვიახლოვდებოდა. თანდათანობით განზე იწევდა ფარცხებით გადაფხვიერებული, მადლიანად ჩაკუნაპეტებული კახური მიწის ზოლები. მზე უნიათოდ ტივტივებდა მოქუშულ ცაში. მერე გამონათდა კიდევ, ღვინის სითბოს საკუთარიც ზედ დააყოლა. ჩამოსულთაგან ზოგმა პალტოც კი გაიძრო. გიორგიმ წინდახედულად გააფრთხილა ისინი.

— ჩვენ ნუ გვიყურებთ, ამხანაგებო, დაჩვეულები ვართ, თქვენ შეიძლება დაგცადოთ. თუ გაიხდით, მხრებზე მაინც წამოისხით. — და რაკან ეს სიტყვები ფეხდგომელამ წარმოთქვა, დაჯდომა გადაიფიქრა და ჩამოსული სტუმრების სადღეგრძელოს შეუდგა. ათიოდ კაცის სახელი და გვარი, ტიტული და თანამდებობა შეუცდომლად ჩამოთვალა, ყველას თბილი სიტყვა გვითხრა სათითაოდ და ერთად, განსაკუთრებით აღნიშნა ჩვენი წვლილი სოფლის მეურნეობის განვითარების საქმეში და დიდხანს ჯანმრთელი სიცოცხლე გვისურვა.

კინოსა და ტელევიზიის მუშაკების შემდეგ მეც ავიღე სიტყვა.

— მე მინდა ჩემი მხრივ დღეგრძელობა ვუსურვო აგერ იმ ორ კაცს, რომლებიც ალაზნის ძველთაძველ, თანაც უბერებელ ველზე ჯარასავით ატრიალებენ მეოცე საუკუნის ტექნიკას, საფუძველს უყრიან ადრე ჭირნახულად წოდებულ ხვალინდელ მოსავალს, მინდა მარჯვენა დავულოცო ყველას, ვინც ჩვენს მიწაზე ვაზსა სხლავს, გოგირდს აყრის, შაბიამნით წამლავს, შეყელვა ემარჯვება და სიამოვნებს, ვინც ვაზს უდროოდ და უზომოდ წყალს არ მიუგდებს, ჩვენი ღვინის ღირსებას დაიცავს, ვაზის მოვლის, განსაკუთრებით კი ღვინის დაყენების, გადასხმისა და დაკუპაჟების დროს. მინდა მარჯვენა დავულოცო იმას, ვისთვისაც ხორბლის, სიმინდისა და ვაზის მოვლა მეორე კი არა, უმთავრესი საქმეა, ვინც სოფლის შრომას არ გაურბის და უმაღლესი სასწავლებელი თუ დიპლომი უხეირო თავშესაფრად არ გაუხდია!

გიორგიმ ჯერ კეთილად გამიღიმა, მერე ლევანს გადახედა და წამოდგა.

— თქვენ თუ შოთა ვაზის მსხვლელი და შემყელავი გგონიათ, გეშლებათ, შოთა კარგი მექანიკოსია და შოფრობაზე ოცნებობს. შარშან ინსპექციას რო არ ჩაეჭრა, დღეს უკვე ტაქსზე იჯდებოდა, მაგრამ ღმერთმა უშველოთ, მოძრაობის წესებში ჩააგდეს და ბედაური ტრაქტორისტი შემონარჩუნეს... ერთი სიტყვით, გაუმარჯოთ.

მაშვრალთა სადღეგრძელოს შემდეგ გიორგიმ ადგილობრივი ამხანაგები დალოცა ერთად, ამხანაგი ლევანის გარდა. სიტყვა შეაწია მათს განათლებას, კულტურას, შრომისმოყვარეობას, სოფლის ერთგულებას, სინდისს, პატიოსნებასა და უბრალო ადამიანისადმი მარადჟამიერ გულისხმიერებას. განსაკუთრებით შეაქო სოფლის მეურნეობის სამმართველოს უფროსი, რომელიც იქ დამსწრე პროფესორ კეთილაძის ხელმძღვანელობით სადისერტაციო თემას ამზადებდა.

— წინათ, ჩემო ძვირფასო ამხანაგო, — მომმართა კვლავ გიორგიმ, ლევანმა ჩემი სახელი შეაშველა, — ჩემო ძვირფასო ამხანაგო შალვა, ასი ჰექტარის დამუშავებას ასი კაცი მაინც უნდოდა, ვთქვათ. ეხლა კი ას ჰექტარს ორი კაციცა ჰყოფნის. დანარჩენი ოთხმოცდათვრამეტი ზოგი ქალაქს მიდის, ზოგი სწავლობს და სწავლადამთავრებული სოფელსავე უბრუნდება, თავის მამა-პაპეულში ცდილობს სიკეთის დათესვას.

— ეს მითხარი, ჩემო გიორგი, — შევაწყვეტინე სიტყვა თავმჯდომარეს, — ამ ოხრახუშს ვინღა თესავს?

— მაგის დამთესიცა გვყავს. სოფელი შლიერია. თავის თავსაც მოუვლის და ქალაქსაც უპატრონებს. თქვენ ისა თქვით, რომ აქედან ჩამოსულებსა ქალაქი თავისთან იტოვებს და უკან აღარ გვიბრუნებს. ამას წინათ, ჩემს დედაკაცს ფეხი მოტყდა. ქალაქ ჩავიყვანე და პროფესორებს ვაჩვენე. საავადმყოფოში დააწვინეს, გიპსი დაადეს და განძრევა აუკრძალეს. — თაბაშირით, — შეუსწორა ლევანმა, — თაბაშირი. დღე ერთი იყო და ბარე ათი პროფესორი, დოცენტი და ექიმი დასტრიალებდა თავსა. დაადგებოდნენ, ჰკითხავდნენ, როგორა ხარო და მორჩა. აი, ბოლოს ვიხდი, „სიდელკა“, კი ვერ იქნა და ვერ გამოვნახე ისეთი, რომელიცა საჭიროების შემთხვევაში, ბოლოს ვიხდი, დახმარებას აღმოუჩენდა. ჰოდა, აქედან ჩავუყვანე ჩვენებიანთ სონა, გოგომაც ისე იმარჯვა, რომა, როცა ქალი გამოვიყვანე, აღარ გამოუშვეს, ძმასთან დაბინავდა და იქ დარჩა. საავადმყოფოს, იცოცხლეთ, კარგი „სიდელკა“ შეეძინა. სამაგიეროდ, კოლმეურნეობამ ჩინებული მწველავი დაკარგა. ეგრეა, მაშ, ჩემო შალვა, ის ოთხმოცდათვრამეტი თანაბრად უნდა გაინაწილოს ქალაქმაცა და სოფელმაც...

ამას წინათ ვაკის სასაფლაოდან მოვდიოდი და ფიზკულტურის ინსტიტუტის წინ თვალი მოვკარი ჩვენს გიორგის, რომელიც ოციოდე წლის ბრგე ვაჟკაცთან ერთად იდგა გაჩერებაზე. მანქანა გავაჩერე და ჩაჯდომა ვანიშნე. ჩასხდნენ.

— თქვენ აგაშენოთ ღმერთმა, თორემ ლამის ნახევარი საათია ტაქსის ველოდებით. შოფერი რაღაც ნაწილებს ეძებს, მე და ჩემი ბიჭი კი ინსტიტუტიდან ინსტიტუტში დავეხეტებით.

— თქვენი ვაჟია?

— ჩემია. სამედიცინოზე ერთი ქულა დააკლდა და ვერაფერი მოვახერხე, ფიზკულტურის ინსტიტუტში მინდა გადმოვუტანო საბუთები.

— სპორტსმენი იქნება ალბათ?

— სპორტსმენი კი არა! სხვაგან ვერსად მოვაწყე და აქ დამპირდნენ დახმარებას. ამოდენა ახმახს უკან ხომ არ წავიყვან, სხვა რო არაიყოს რა, სირცხვილია. რას იტყვიან. გიორგი სხვებს ეხმარება, თავისი შვილი კი ვეღარ მოაწყოო.

— იმ ოთხმოცდათვრამეტის თანაბრად განაწილებას რაღას უშვრებით?

— ესა იმ ნახევარშია, რომელიც ქალაქს ეკუთვნის... — გაიცინა გიორგიმ და სასტუმრო „ივერიასთან“ მიყვანა მთხოვა.

გივი კარბელაშვილი.

იასონ ხუციშვილი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ხანგრძლივი და მძიმე ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე, ისტორიულ მეცნიერებათა დოქტორი, სკკპ წევრი 1930 წლიდან იასონ გიორგის-ძე ხუციშვილი.

ი. ხუციშვილი დაიბადა 1904 წელს ქ. თბილისში, ხელმოკლე მოსამსახურის ოჯახში. პირველდაწყებითი განათლება მიიღო თბილისში და სწავლა განაგრძო ქ. გორის ჰუმანიტარულ ტექნიკუმში, რომლის დამთავრების შემდეგ 1922-1926 წლებში სწავლობს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სოციალურ განყოფილებაზე.

1920 წელს ი. ხუციშვილმა დაიწყო შრომითი საქმიანობა და მას შემდეგ მთელი სიცოცხლის განმავლობაში უანგაროდ ემსახურებოდა ახალგაზრდა კადრების აღზრდის პატრიოტულ საქმეს. 1922-1931 წლებში იგი მასწავლებლობს თბილისის მე-2 და მე-15 შრომის სკოლებში, ამავე დროს ლექციებს კითხულობს ინდუსტრიულ ტექნიკუმში, პარტიულ სკოლებში. 1931 წელს მუშაობას იწყებს ამიერკავკასიის 26 კომისრის სახელობის კომუნისტური უნივერსიტეტის ლექტორად. პარალელურად ლექციებს კითხულობს სასოფლო-სამეურნეო უმაღლეს კომუნისტურ სკოლაში, საქართველოს სამედიცინო ინსტიტუტში. 1932 წელს ინიშნება კომუნისტური უნივერსიტეტის დირექტორის მოადგილედ სასწავლო ნაწილში. 1938 წლიდან სიცოცხლის ბოლომდე მუშაობს თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სსრ კავშირის ხალხთა ისტორიის კათედრაზე ჯერ დოცენტად, ხოლო შემდეგ პროფესორად. წლების განმავლობაში იყო ისტორიის ფაკულტეტის დეკანის მოადგილე და დეკანი.

1941 წელს ი. ხუციშვილმა დაიცვა საკანდიდატო, ხოლო 1958 წელს სადოქტორო დისერტაცია. იგი იყო ისტორიის ფაკულტეტის სამეცნიერო საბჭოს უცვლელი წევრი, წლების განმავლობაში კი უნივერსიტეტის სამეცნიერო საბჭოს წევრი, სსრ კავშირის მეცნიერებათა აკადემიის ისტორიის ინსტიტუტის საპრობლემო სამეცნიერო საბჭოს წევრი.

ი. ხუციშვილი 40-ზე მეტი დაბეჭდილი შრომის ავტორია. იგი სამეცნიერო-კვლევითს მუშაობას ახალი და უახლესი პერიოდის ისტორიის თემატიკაზე ეწეოდა. მის კალამს ეკუთვნის ნაშრომები საქართველოში რევოლუციურ-განმათავისუფლებელი მოძრაობის ისტორიის, რუსეთ-საქართველოს, საქართველო-პოლონეთის ურთიერთობათა ისტორიისა და სხვა საყურადღებო პრობლემებზე.

ფასდაუდებელი ღვაწლი დასდო ი. ხუციშვილმა საქართველოში ბურჟუაზიულ-დემოკრატიული რევოლუციის ისტორიის მეცნიერულ დამუშავებას.

ი. ხუციშვილი წლების მანძილზე იყო საქართველოს კპ ცენტრალური კომიტეტის, თბილისის კომიტეტის, ორჯონიკიძის სახელობის რაიკომის შტატგარეშე ლექტორი; აქტიურად მონაწილეობდა საზოგადოება „ცოდნის“ სალექციო საქმიანობაში.

ი. ხუციშვილი რამდენჯერმე იყო არჩეული უნივერსიტეტის პარტიული კომიტეტის წევრად და ისტორიის ფაკულტეტის პარტიული ბიუროს მდივნად.

პარტიამ და ხელისუფლებამ ღირსეულად დააფასეს ი. ხუციშვილის ღვაწლი. 1961 წელს მას მიენიჭა მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწის წოდება. დაჯილდოებული იყო მთავრობის მედლებით.

იასონ გიორგის-ძე ხუციშვილის სახელი მუდამ იცოცხლებს მისი აღზრდილებისა და მეგობრების ხსოვნაში.

საქართველოს სსრ უმაღლესი და საშუალო სპეციალური განათლების სამინისტრო; თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი.

ფინალისტები ცნობილია

დასასრულს უახლოვდება დევისის თასის გათამაშება ჩოგბურთში. მორიგი მატჩი შედგა დიუსელდორფში ინტერნაციონალურ ზონებში გამარჯვებულ გუნდებს შორის. აქ პაექრობა ჰქონდათ გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკისა და ესპანეთის ჩოგბურთელთა კოლექტივებს. წარმატება დასავლეთგერმანელებს ხვდათ ანგარიშით 4:1.

ახლა გერმანელ ჩოგბურთელებს გადამწყვეტი შეხვედრა ექნებათ თასის ახლანდელ მფლობელთან — ამერიკის შეერთებული შტატების გუნდთან. ეს შეჯიბრება გაიმართება ქალაქ კლივლენდში.

„ბ“ კლასის მეორე ზონაში

გაიმართა „ბ“ კლასის მეორე ზონის პირველი ქვეჯგუფის გუნდების შეხვედრები ფეხბურთში ჩვენი ქვეყნის პირველობაზე. აი მათი შედეგები:

მახარაძის „მერცხალი“ — ტყიბულის „მეშახტე“ 3:0, ფოთის „კოლხეთი“ — ცხინვალის „სპარტაკი“ 3:1, ლანჩხუთის „გურია“ — ვანის „სულორი“ 3:0, თელავის „კახეთი“ — კამენსკ-შახტინსკის „პროგრესი“ 2:1, რუსთავის „მეტალურგი“ — ბელაია კალიტვას „ორბიტა“ 0:1, გურჯაანის „ალაზანი“ — კრასნი სულინის „მეტალურგი“ 1:0, ნოვოროსიისკის „ცემენტი“ — რიაზანის „სპარტაკი“ 0:1, ეისკის „ტორპედო“ — ტამბოვის „სპარტაკი“ 3:0, სოხუმის „დინამო“ — სარანსკის „სპარტაკი“ 0:1.

უკანასკნელ მიჯნასთან

დნეპროპეტროვსკი, 17 აგვისტო. (საკდესის სპეც. კორ. ი. როხლინი). ჭადრაკში სსრ კავშირის თასზე შეჯიბრების პირველი ეტაპის დასკვნით მატჩებში ხვდებიან შემდეგი წყვილები: ბ. კატალიმოვი (ალმა-ატა) და დ. ბრონშტეინი (მოსკოვი); ა. ლუტიკოვი (ტირასპოლი) და ლ. ალბურტი (ოდესა); გ. სავონი (ხარკოვი) და მ. ტალი (თბილისი); ვ. ფაიბისოვიჩი (ლენინგრადი) და ა. შმიტი (რიგა).

◆

ფეხბურთი

გათამაშების ცხრილი

„ა“ კლასის უმაღლესი ჯგუფი
მდგომარეობა 19 აგვისტოსათვის

	თ.	მ.	ფ.	წ.	ბ.	ქ.
„სპარტაკი“ (მ.)	21	10	8	3	35-16	28
„დინამო“ (მ.)	20	11	5	4	28-12	27
„დინამო“ (თბ.)	19	10	5	4	28-14	25
„დინამო“ (კ.)	20	10	4	6	21-15	24
ცსკა	19	10	3	6	27-13	23
„ტორპედო“ (მ.)	19	8	7	4	21-17	23
სკა (როსტ.)	20	5	12	3	16-13	22
„ზარია“ (ვ.)	20	7	8	5	16-17	22
„ნეფტჩი“ (ბ.)	20	6	8	6	18-14	20
„არარატი“ (ერ.)	20	8	4	8	19-21	20
„დინამო“ (მნ.)	20	6	7	7	23-20	19
„პახტაკორი“ (ტ.)	20	5	7	8	13-29	17
„შახტიორი“ (დ.)	19	5	5	9	17-34	15
„ტორპედო“ (ქ.)	20	3	8	9	12-20	14
„ჩერნომორ.“ (ო.)	18	3	6	9	10-21	12
„ზენიტი“ (ლ.)	19	4	4	11	16-31	12
„სპარტაკი“ (ორჯ.)	20	3	5	12	18-31	11

რამდენიმე სტრიქონით

● გუშინ მოსკოვში დამთავრდა საერთაშორისო ტურნირი კალათბურთში ვაჟთა გუნდებისათვის. უკანასკნელ მატჩში სსრ კავშირის კლუბების ნაკრებმა დაამარცხა ამერიკის შეერთებული შტატების ოლიმპიური გუნდი 89:61 (47:29) და პირველი ადგილი დაიკავა.

● **ოდესაში** დამთავრდა სსრ კავშირის ჩემპიონატი ტყვიის სროლაში. გუნდურ ასპარეზობაში წარმატება „დინამოს“ პირველ კოლექტივს ხვდა. თბილისელი გ. თავდიდიშვილი საბრძოლო ნებისმიერი შაშხანის „გაქცეულ ირემზე“ სროლაში სსრ კავშირის ჩემპიონი გახდა.

● **ზაპოროჟიეში** ფინიში ჰქონდა ჩვენი ქვეყნის პირველობას ფარიკაობაში. დაშნით ბრძოლაში მსოფლიოსა და ოლიმპიურ ასპარეზობათა ჩემპიონი კიეველი გ. კრისი მეოთხეჯერ გახდა ჩვენი ქვეყნის ჩემპიონი.

● **ინგლისის** ქალაქ ლესტერში გამართულ ველომრბოლთა მსოფლიოს პირველობაზე ლენინგრადელმა ა. კონკინამ 70 კილომეტრზე საგზატკეცილო ველორბოლაში ქალთათვის მსოფლიო ჩემპიონობა მოიპოვა.

● **ლენინგრადში** გამართულ მძლეოსანთა საქალაქო შეჯიბრებაზე წარმატებით გამოვიდა სტუდენტი სპორტსმენი ვ. ვოიკინი. მან წინასწარ შეხვედრებში ბირთვი კრა 19 მეტრსა და 46 სანტიმეტრზე, ხოლო ფინალში ეს მიღწევა კიდევ 6 სანტიმეტრით გააუმჯობესა. ვ. ვოიკინის ეს შედეგი ერთ-ერთი საუკეთესოთაგანია ახალ სეზონში.

კომუნისტი სპორტში

რადიო

20 აგვისტო

პირველი პროგრამით

06.05 — უკანასკნელი ცნობები, 06.50 — „სოფლის დილა“, 07.30 — დილის კონცერტი, 08.30 — საოპერეტო მუსიკა, 09.15 — რესპუბლიკური გაზეთების მიმოხილვა, 09.30 — რადიოგაზეთი „საქართველოს პიონერი“, 11.05 — ქართული ხალხური სიმღერები, 11.45 — მსუბუქი მუსიკა, 12.10 — ციკლიდან „პარტიული მუშაკის ტრიბუნა“. საუბარი „პასუხისმგებლობა კომუნისტის უპირველესი თვისებაა“, 12.25 — ბრამსი. საფორტეპიანო სონატა და მინორი, 13.00 — უკანასკნელი ცნობები (მოსკოვი), 13.40 — ს. მირიანაშვილი. სიმღერები, 17.00 — უკანასკნელი ცნობები, 17.15 — უკრავს თბილისის კამერული ორკესტრი, 17.35 — მოსწავლეთათვის. ნარკვევი „დიდ მთებში“, 18.10 — ქართული ხალხური სიმღერები, 19.30 — საუბარი „კანონი ყველასათვის სავალდებულოა“, 19.15 — ვაგნერი. სცენა ოპერა „ვალკირიადან“, 19.45 — ქართული მსუბუქი მუსიკა, 20.00 — უკანასკნელი ცნობები (მოსკოვი), 20.30 — ციკლიდან „იდიდე მარად, ჩემო სამშობლოვ!“ — მცხეთის რაიონი, 21.00 — კონცერტი მცხეთის რაიონის მშრომელთა თხოვნით, 21.30 — ი. იაკოვლევი. „უცხო სისხლი“ მოთხრობა, 22.00 — პ. ჩაიკოვსკი. საკონცერტო ფანტაზია. 22.50 — ლ. იაშვილი. სიმღერები, 23.30 — მუსიკა ქართული კინოფილმებიდან, 23.55 — უკანასკნელი ცნობები.

ტელევიზია

19 აგვისტო

11.05 — ახალი ამბები (გადმოცემა მოსკოვიდან), 11.15 — ფერადი ტელევიზიის პროგრამა — მოსწავლეთათვის — „გრაფი და ჯადოსნური ჯოხი“ (გადმოცემა მოსკოვიდან), 11.45 — სამეცნიერო-პოპულარული ფილმი, 12.05 — გერმანული მხატვრული ფილმი — „გამოცანა მერსედესი“, 13.20 — „საბჭოთა კავშირის ხალხთა ატლასი“ (გადმოცემა მოსკოვიდან), 18.05 — ახალი ამბები, 18.10 — განცხადებები, 18.15 — საქართველოს ფერადი ტელევიზია — მხატვრული ფილმი „მოგზაური კლდეების განძეული“. 19.35 — თქვენი საყვარელი მწერალი — გიორგი შატბერაშვილი, 20.05 — სკკპ ცენტრალური კომიტეტის ივლისის პლენუმის გადაწყვეტილება მოქმედებაში, 20.25 — „კანონიერების სადარაჯოზე“ (13 აგვისტოს გადაცემის გამეორება), 20.45 — „მოამბე“ — საინფორმაციო პროგრამა, 21.10 — ახალგაზრდა მხატვრებთან. 21.30 — ქართული ხალხური სიმღერები და ცეკვები. 22.00 — ფერადი ტელევიზიის პროგრამა — მხატვრული ფილმი „მადამ ბოვარი“ (გადმოცემა მოსკოვიდან).

რა ვნახოთ, რა მოვისმინოთ

რედაქტორის მოადგილე
ბ. თათარიშვილი.

კომუნისტი
თბილისი. ლენინის 14, რედაქტორის მოადგილეების — 99-93-03, 99-03-09, პ/მგ. მდივნის — 99-72-80, სამდივნო — 99-66-10, განყოფილებებისა: მარქსიზმ. — 99-87-61, პროპაგანდის — 93-22-93, მრეწველობის — 93-20-24, სოფლის მეურნეობის — 99-52-46, საბჭოთა მშენებლობის — 93-14-70, მეცნიერების, უმაღლესი სასწავლებლებისა და სკოლების — 93-27-58, ლიტერატურისა და ხელოვნების — 99-55-01, ინფორმაციის — 93-16-90, სპორტისა და ფელეტონის — 93-60-21, უცხოეთის — 93-95-97, წერილების — 99-73-24, ილუსტრაციის — 93-28-54.
ჩვენი მისამართი და ტელეფონები

КОМУНИСТИ ИНДЕКС 66443
უე 05722
საქ. კპ ცკ-ის გამომცემლობის სტამბა, თბილისი, ლენინის ქ. 14.